

UZASADNIENIE

Uwagi ogólne

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 249 § 3 pkt 7 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - *Kodeks karny wykonawczy* (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.), zobowiązującego Ministra Sprawiedliwości do określenia czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawienie wolności oraz dokumentowania tych czynności.

Konieczność opracowania nowego rozporządzenia wynika przede wszystkim ze zmian wprowadzonych ustawą z dnia 16 września 2011 r. *o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 240, poz. 1431), zwaną dalej „*ustawą nowelizującą k.k.w.*”. Wprawdzie nowelizacja ta nie skutkuje zmianą upoważnienia ustawowego, jak również w inny sposób nie prowadzi do utraty mocy obowiązującej przez dotychczasowe rozporządzenie, jednakże z dniem jej wejścia w życie (tj. z 1 stycznia 2012 r.) niektóre przepisy obowiązującego rozporządzenia byłyby niezgodne z treścią ustawy upoważniającej. Dotyczy to w szczególności przepisów określających zasady wykonywania orzeczeń, czyli zagadnień niezwykle istotnych dla prawidłowego wykonywania pozbawienia wolności wobec osób osadzonych w aresztach śledczych i zakładach karnych.

Projektowane rozporządzenie wprowadza znaczące zmiany w stosunku do obowiązującego dotychczas stanu prawnego, pomimo tego, że w dużej mierze, zawiera uregulowania analogiczne do zastosowanych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2004 r. w *sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawienie wolności oraz dokumentowania tych czynności* (Dz. U. Nr 15, poz. 142), zwanego dalej „*rozporządzeniem z dnia 13 stycznia 2004 r.*”.

Ze względu na zakres wprowadzanych zmian, a także ich charakter, zrezygnowano z opracowywania projektu rozporządzenia nowelizującego dotychczasowy akt prawny, na rzecz nowego rozporządzenia.

Opracowanie nowego rozporządzenia spowodowane jest koniecznością:

- 1) przede wszystkim dostosowania zawartych w nim rozwiązań do:
  - a) wymogów ustawy nowelizującej k.k.w.,
  - b) innych obowiązujących uregulowań prawnych kształtujących treść rozporządzenia;
- 2) dostosowania przepisów rozporządzenia do:
  - a) nowej sytuacji związanej z wprowadzeniem do użytkowania w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej systemu informatycznego Centralna Baza Danych Osób Pozbawionych Wolności Noe.NET, zwanego dalej „*systemem Noe.NET*”,

- b) nowych rozwiązań organizacyjnych Służby Więziennej związanych z wdrożeniem w aresztach śledczych i zakładach karnych reformy strukturalnej odnoszącej się do funkcjonowania „*oddziałów penitencjarnych*”;
- 3) uwzględnienia:
- a) uwag i postulatów praktyków, na co dzień wykonujących czynności administracyjne w jednostkach penitencjarnych,
  - b) potrzeby ujednoczenia niektórych obowiązujących zasad postępowania działów ewidencji aresztów śledczych i zakładów karnych,
  - c) wskazań Trybunału Konstytucyjnego, zawartych w postanowieniu wydanym w dniu 4 października 2011 r., sygn. akt S 1/11 - w miarę możliwości jakie stwarza treść upoważnienia ustawowego oraz uwzględniając, w szczególności, podstawowe zasady bezpieczeństwa w obrocie dokumentami;
- 4) dostosowania terminologii stosowanej w rozporządzeniu do aktualnego brzmienia innych aktów normatywnych;
- 5) skorygowania treści przepisów, które budziły wątpliwości interpretacyjne lub nie sprawdziły się w praktycznym ich stosowaniu;
- 6) wprowadzenia unormowań:
- a) pomocnych, a w niektórych przypadkach wręcz niezbędnych, w zapewnieniu prawidłowego wykonywania pozbawienia wolności w aresztach śledczych i zakładach karnych, w tym zwłaszcza w realizacji obowiązków spoczywających na działach ewidencji tych aresztów i zakładów,
  - b) usprawniających funkcjonowanie administracji jednostek penitencjarnych,
  - c) dotyczących spraw (zagadnień) szczególnie istotnych dla służb i organów współdziałających, w niezbędnym zakresie, z jednostkami organizacyjnymi Służby Więziennej.

Uwagi szczegółowe

1. Zmianą najdalej idącą w skutkach dla sądów, jednostek penitencjarnych oraz dla osób pozbawionych wolności, jest przyjęcie zasady, iż otrzymanie samego zawiadomienia o uprawomocnieniu się wyroku skazującego sądu pierwszej instancji nie stanowi samoistnej przesłanki, do wykonywania pozbawienia wolności po upływie terminu, do którego zastosowano tymczasowe aresztowanie.

Wieloletnia praktyka polegająca na tym, iż zawiadomienie o uprawomocnieniu się wyroku skazującego uznawane jest za samoistną podstawę pozbawienia wolności do czasu otrzymania z sądu dokumentacji wykonawczej w tej sprawie (odpisu wyroku, którym wymierzono podlegającą wykonaniu karę pozbawienia wolności, wraz z nakazem przyjęcia do odbycia tej kary) nie może być dłużej aprobowana.

Sąd, uznając, iż zachodzą przesłanki do dalszego pozbawienia wolności osoby, wobec której uprawomocnił się wyrok skazujący, powinien stosować tryb przewidziany w art. 249 § 4 k.p.k.– czyli przedłużyć stosowanie tymczasowego aresztowania, jeżeli było stosowane przed uprawomocnieniem się wyroku.

Należy w tym miejscu zauważyć, iż przepisy rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r. przewidują obecnie taki tryb postępowania, jeżeli sąd po uprawomocnieniu się wyroku sądu pierwszej instancji, a przed sporządzeniem dokumentacji wykonawczej w tej sprawie, uzna, iż niezbędne jest osadzenie skazanego w jednostce penitencjarnej (§ 24 ust. 2 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r.). Sytuacja prawna takiej osoby niczym nie różni się od sytuacji osoby, która w dniu uprawomocnienia się wyroku jest już pozbawiona wolności. W związku z tym, w takiej samej sytuacji prawnej, powinny być stosowane takie same wymogi dotyczące dokumentów, na podstawie których wykonywane jest wobec tych osób pozbawienie wolności.

Obecnie nie jest możliwe jednoznaczne wskazanie, na jakiej podstawie prawnej (a raczej - na podstawie jakiej decyzji sądu) jest wykonywane pozbawienie wolności w okresie od daty upływu terminu stosowania tymczasowego aresztowania, określonego w ostatnim postanowieniu w tym przedmiocie, do daty wpływu do jednostki penitencjarnej dokumentacji wykonawczej w danej sprawie (odpisu prawomocnego wyroku wraz z nakazem przyjęcia).

Konsekwencją przedstawionego rozumowania jest przyjęcie jednoznacznej zasady, iż wykonywanie pozbawienia wolności może mieć miejsce wyłącznie wówczas, gdy organ postępowania wykonawczego, jakim jest dyrektor aresztu śledczego lub zakładu karnego, dysponuje postanowieniem o stosowaniu tymczasowego aresztowania, którego termin jeszcze nie minął, albo prawomocnym:

- a) wyrokiem skazującym na karę pozbawienia wolności lub karę aresztu wojskowego, wraz z nakazem przyjęcia,
- b) orzeczeniem sądu okręgowego określającym karę pozbawienia wolności, która ma być wykonywana wobec osoby skazanej przez sąd państwa obcego lub międzynarodowy trybunał karny, wraz z nakazem przyjęcia.

Powyższa zmiana znajduje odzwierciedlenie w projektowanych przepisach § 83 ust. 3 - 5 oraz § 113 ust. 1 (odpowiednie przepisy w rozporządzeniu z dnia 13 stycznia 2004 r. to: § 83 ust. 3 - 5 oraz § 111 ust. 1). Skutkiem praktycznym przyjętego rozwiązania będzie obowiązkowe zwolnienie tymczasowo aresztowanego, jeżeli upłynął termin stosowania tymczasowego aresztowania, a nie otrzymano w danej sprawie nakazu przyjęcia do odbycia kary wraz z odpisem (wyciągiem) prawomocnego wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności lub karę aresztu wojskowego, albo odpisem prawomocnego orzeczenia sądu okręgowego określającego karę pozbawienia wolności, która ma być wykonywana wobec osoby skazanej przez sąd państwa obcego lub międzynarodowy trybunał karny.

2. Kolejne zmiany, szczególnie istotne dla działów ewidencji aresztów śledczych i zakładów karnych, wynikają z nowelizacji treści art. 80 § 1 k.k.w. (art. 1 pkt 36 ustawy nowelizującej k.k.w.). Zmiana treści tego przepisu powoduje, że możliwe jest odstępianie od obowiązującej od dziesięcioleci zasady wykonywania kar w kolejności wyznaczonej przez kolejność uprawomocnienia się wyroków, którymi je wymierzono. Ze względu na zasadę określoną w art. 15 § 4 k.k.w. obecnie nie jest już możliwe przedawnienie wykonania kary wcześniej uprawomocnionej w przypadku wykonywania innej kary. Dotychczas każde kolejne orzeczenie wpływające do jednostki, uprawomocnione wcześniej niż orzeczenie aktualnie wykonywane, stanowiło podstawę do przerwania biegu kary aktualnie wykonywanej i sporządzenia nowych obliczeń okresu wykonywania kary, nie tylko w nowej sprawie, lecz także w tych, w których obliczenia takie zostały już sporządzone. Wprowadzona zmiana spowoduje istotne uproszczenie w sposobie wprowadzania orzeczeń do wykonania, a w szczególności znaczne zmniejszenie się liczby przypadków, kiedy należy dokonać nowego obliczenia okresu wykonywania kary, przez co znacząco zmniejszy się zarówno liczba czynności administracyjnych po stronie jednostki penitencjarnej, jak i sądu.

Powyższa zmiana znajduje odzwierciedlenie w projektowanych przepisach - § 52 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 (wobec skreślenia przepisu § 52 ust. 1 pkt 11 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r.), § 58 ust. 2, jak również w § 59 ust. 2 oraz § 148.

3. Wiele nowych uregulowań zawartych w projektowanym rozporządzeniu jest konsekwencją wdrożenia do użytkowania przez Służbę Więzienną nowego systemu informatycznego, stanowiącego centralną bazę danych, zawierającą w szczególności niezbędne dane o osobach pozbawionych wolności i wykonywanych wobec nich orzeczeniach. Wdrożenie tego systemu pozwala na uproszczenie, a nawet wyeliminowanie niektórych czynności wykonywanych przez administrację jednostek penitencjarnych w dotychczasowy, tradycyjny sposób. Jednakże do czasu wejścia w życie nowego rozporządzenia funkcjonariusze i pracownicy działów ewidencji jednostek penitencjarnych, a także Biura Informacji i Statystyki Centralnego Zarządu Służby Więziennej, mimo wdrożenia systemu Noe.NET, nadal zobowiązani są do wykonywania czynności służbowych, które nie mają już uzasadnienia merytorycznego. Ponieważ system dysponuje bazą centralną, pozwala to na wprowadzenie nowych rozwiązań niemożliwych do realizacji w oparciu o dotychczasowe programy komputerowe i jednostkowe (lokalne) bazy danych. Powyższe dotyczy, w szczególności, następujących przepisów projektowanego rozporządzenia: § 30 ust. 6 pkt 2, § 52 ust. 1 pkt 9 lit. b, § 63 ust. 3 - 6, § 69 ust. 2 i 4, § 77 ust. 4 - 6 i 9, § 78 ust. 3 i 5, § 131 ust. 5, § 136 ust. 3, § 137 ust. 5 i 9, § 141 ust. 2 pkt 2.

4. W związku z reformą struktury organizacyjnej jednostek penitencjarnych wprowadza się także szereg zmian dostosowujących rozwiązania zawarte w projekcie rozporządzenia do zmian organizacyjnych, zmierzających do usprawnienia funkcjonowania aresztów śledczych i zakładów karnych. Uwzględniając powyższe w projekcie rozporządzenia używa się nowego określenia „*komórka organizacyjna bezpośrednio odpowiedzialna za*

prowadzenie oddziaływań penitencjarnych” - § 41, § 46 ust. 1, § 61 ust. 1, § 68 ust. 1, § 112 ust. 3, 4 i 7, § 120 ust. 2, § 139.

Ponadto wprowadzono również istotne zmiany w nazewnictwie stosowanym przy określaniu dokumentacji dotyczącej osadzonego, prowadzonej w jednostkach penitencjarnych (§ 63 ust. 1 i inne). Wprowadzono określenie „*akta ewidencyjne*”, w miejsce akt osobowych część „A”, prowadzonych przez dział ewidencji, w których przechowuje się dokumenty dotyczące czynności administracyjnych. Natomiast w miejsce określenia akta osobowe część „B”, w których dokumentuje się prowadzenie oddziaływań penitencjarnych, wprowadzono pojęcie „*teczka osobopoznawcza*”, uwzględniając w tym zakresie w szczególności treść projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 2003 r. w sprawie sposobów prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. Nr 151, poz. 1469), opracowywanego przez Biuro Penitencjarne Centralnego Zarządu Służby Więziennej. Obecnie teczka osobopoznawcza stanowi część akt osobowych (art. 27 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia w sprawie prowadzenia oddziaływań penitencjarnych), a wzór formularza teczki określa załącznik do rozporządzenia z dnia 14 sierpnia 2003 r.

W związku z koniecznością zapewnienia prawidłowej realizacji czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem pozbawienia wolności wprowadzono także istotne ograniczenia w wydawaniu akt ewidencyjnych poza jednostkę penitencjarną - § 67.

5. Inne proponowane w projektowanym rozporządzeniu zmiany polegają na tym, że:

- 1) zdefiniowano, na potrzeby niniejszego rozporządzenia, pojęcie „*dokument osobisty*” (§ 1 ust. 1 pkt 3), wskazując ponadto, że tylko takie dokumenty przechowuje się w depozycie prowadzonym przez dział ewidencji (§ 38 ust. 1). Projektując tę zmianę kierowano się tym, iż dokumenty zdefiniowane w projekcie jako „*dokumenty osobiste*” są istotne dla prawidłowej realizacji czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem pozbawienia wolności (czynności realizowanych przez dział ewidencji). Niektóre z tych dokumentów służą sprawdzeniu tożsamość osoby pozbawionej wolności (potwierdzeniu tej tożsamości), bądź umożliwiają potwierdzenie faktów istotnych z punktu widzenia czynności administracyjnych (np. przy dokonywaniu rozmieszczania lub przemieszczania osób tymczasowo aresztowanych). Ewentualnie za pomocą niektórych z tych dokumentów dokonuje się niezbędnych ustaleń związanych z realizacją obowiązku powiadamiania właściwych organów, np. wojskowych komendantów uzupełnień (o przyjęciu lub zwolnieniu osadzonego). Dlatego też dokumenty te powinny nadal być przechowywane w dziale ewidencji. Jednocześnie przekazanie pozostałych dokumentów do właściwego depozytu (magazynu rzeczy własnych) usprawni korzystanie z nich przez funkcjonariuszy lub pracowników komórki organizacyjnej bezpośrednio odpowiedzialnej za prowadzenie oddziaływań penitencjarnych (ze względu na ułatwiony dostęp do dokumentów potwierdzających np. posiadane wykształcenie, kwalifikacje zawodowe, zaangażowanie społeczne lub polityczne). W związku z tym rezygnuje się również z zasady określonej

- w § 38 ust. 7 zdanie trzecie rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r., zawierającej wymóg posiadania zgody organu dysponującego na wydanie takiego dokumentu (np. legitymacji szkolnej lub studenckiej albo legitymacji organizacji społecznej lub politycznej, świadectwa szkolnego, dyplomu, dowodu rejestracyjnego pojazdu, czy też prawa jazdy) należącego do tymczasowo aresztowanego względem którego nie stosuje się przepisów o wykonywaniu kary pozbawienia wolności - § 1 ust. 1 pkt 3 (w związku z tym także w: § 30 ust. 1, § 38, § 88 ust. 6, § 99 ust. 2, § 121, § 127 ust. 1, § 144);
- 2) określenie „*paszport*” zastąpiono określeniem „*dokument paszportowy*”, zgodnie z brzmieniem art. 4 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o dokumentach paszportowych (Dz. U. Nr 143, poz. 1027, z późn. zm.), stanowiącym, iż dokument paszportowy stwierdza tożsamość osoby - § 1 ust. 1 pkt 3 lit. b;
  - 3) doprecyzowano określenie *kara porządkowa*” - § 1 ust. 1 pkt 12;
  - 4) zamieszczono w przepisach ogólnych skrót „*okres wykonywania kary*”, uprzednio umiejscowiony w § 49 ust. 1 rozporządzenia z 13 stycznia 2004 r., co było niezbędne ze względu na fakt, iż określenia tego używa się już w § 3 ust. 1 oraz § 5 ust. 1 i 4 projektu - § 1 ust. 1 pkt 15;
  - 5) uwzględniono Centralne Biuro Antykorupcyjne jako organ:
    - a) doprowadzający, gdyż zgodnie z art. 10 § 3 i 253 § 2 k.k.w., w brzmieniu ustalonym art. 169 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o *Centralnym Biurze Antykorupcyjnym* (Dz. U. Nr 104, poz. 708, z późn. zm.), funkcjonariusze Centralnego Biura Antykorupcyjnego są również organem doprowadzającym - § 1 ust. 1 pkt 16,
    - b) uprawniony do przeprowadzania czynności procesowych na terenie jednostek penitencjarnych, gdyż zgodnie z art. 312 pkt 1 k.p.k., w brzmieniu ustalonym art. 170 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o *Centralnym Biurze Antykorupcyjnym* (Dz. U. Nr 104, poz. 708, z późn. zm.), funkcjonariuszom Centralnego Biura Antykorupcyjnego przysługują w tym zakresie uprawnienia Policji - § 100 ust. 1 pkt 2;
  - 6) zdefiniowano określenie „*orzeczenie oczekujące na wykonanie*”, wielokrotnie używane, także w rozporządzeniu z dnia 13 stycznia 2004 r., w którym nie było ono jednak wprost wyjaśnione, co powodowało jego niewłaściwe rozumienie przez osoby nieznające bliżej przedmiotowej problematyki - § 1 ust. 1 pkt 19;
  - 7) wskazano, że placówka pocztowa - w rozumieniu rozporządzenia – to placówka pocztowa operatora publicznego lub operatora w rozumieniu ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. - *Prawo pocztowe* (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1159, z późn. zm.), odpowiednio jak to uregulowano w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 października 2010 r. w *sprawie szczegółowego trybu i sposobu doręczania pism sądowych w postępowaniu cywilnym* (Dz. U. Nr 190, poz. 1277) - § 1 ust. 1 pkt 22;

- 8) określono nowe brzmienie pojęcia „*pomieszczenie Policji*” uwzględniając treść przepisu art. 223b § 1 k.k.w. wprowadzonego na mocy ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. *o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy* (Dz. U. Nr 22, poz. 119) - § 1 ust. 1 pkt 23;
- 9) objęto definicją przepustki podstawę do opuszczenia zakładu karnego określoną w art. 234 § 2 k.k.w. - § 1 pkt 25;
- 10) doprecyzowano określenie „*przepustka*” poprzez przyjęcie, że jest to czasowe opuszczenie terenu jednostki penitencjarnej, jeżeli jest realizowane bez konwoju, ale także bez asysty funkcjonariusza, pracownika lub innej osoby godnej zaufania. W związku z tym, w każdym przypadku, gdy osadzony, który opuścił jednostkę w asyście określonej osoby (funkcjonariusza, pracownika, osoby godnej zaufania), nie powróci do aresztu śledczego lub zakładu karnego w wyznaczonym terminie wraz, z tą osobą (uwolni się), to ma miejsce ucieczka, a nie tzw. niepowrót z przepustki - § 1 pkt 25;
- 11) wskazano, iż sąd penitencjarny obejmuje zakresem swojego zainteresowania także tymczasowo aresztowanych, co wynika w szczególności z art. 3 § 2 k.k.w. w zw. z art. 242 § 1 k.k.w. - § 1 pkt 27;
- 12) skorygowano definicję tymczasowo aresztowanego, mając na względzie, że podstawą pozbawienia wolności osoby, wobec której uprawomocnił się wyrok sądu pierwszej instancji (lecz nie otrzymano jeszcze odpisu tego wyroku wraz z nakazem przyjęcia), może być wyłącznie postanowienie o tymczasowym aresztowaniu - a nie zawiadomienie o uprawomocnieniu się wyroku skazującego. W związku z tym, tymczasowo aresztowany - w rozumieniu rozporządzenia - to osoba pozbawiona wolności na podstawie postanowienia o zastosowaniu lub przedłużeniu stosowania tego środka zapobiegawczego, do czasu otrzymania przez jednostkę penitencjarną dokumentacji wykonawczej dotyczącej kary orzeczonej w tej sprawie, tj. odpisu prawomocnego wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności lub karę aresztu wojskowego, wraz z nakazem przyjęcia, albo odpisu prawomocnego orzeczenia sądu okręgowego określającego karę pozbawienia wolności, która ma być wykonywana wobec osoby skazanej przez sąd państwa obcego lub międzynarodowy trybunał karny, wraz z nakazem przyjęcia. Dotychczas osoby tymczasowo aresztowane, co do których wpłynęło zawiadomienie o uprawomocnieniu się wyroku skazującego, traktowane były jako osoby skazane. Jednocześnie w rozporządzeniu z dnia 13 stycznia 2004 r. brak było odpowiednich regulacji określających tryb postępowanie w przypadku upływu terminu stosowania tymczasowego aresztowania wobec osób tymczasowo aresztowanych, które zostały skazane przez sąd państwa obcego lub międzynarodowy trybunał karny i przekazane do odbycia kary pozbawienia wolności w Rzeczypospolitej Polskiej (§ 83 ust. 3 i § 111 ust. 1 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r.) - § 1 ust. 1 pkt 30 lit b;
- 13) wskazano, że pojęcie „*tymczasowo aresztowany*” oznacza także osobę skazaną (nie tylko obywatela polskiego) przez sąd państwa obcego lub międzynarodowy trybunał

karny, do czasu otrzymania przez jednostkę penitencjarną odpisu prawomocnego orzeczenia sądu okręgowego wraz z nakazem przyjęcia, a nie do czasu uprawomocnienia się tego orzeczenia, tak jak to uregulowano w § 1 ust. 1 pkt 26 lit. b rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r. - § 1 ust. 1 pkt 30 lit b;

- 14) doprecyzowano używane w rozporządzeniu pojęcie „*ukarany*” - § 1 ust. 1 pkt 31;
- 15) doprecyzowano określenie „*zakład leczniczy*” uwzględniając nowe brzmienie art. 213 § 1 k.k.w. wprowadzone na mocy ustawy nowelizującej k.k.w. (art. 1 pkt 90) - § 1 ust. 1 pkt 36;
- 16) wskazano, że ilekroć w rozporządzeniu używa się określenia „*zarządzenie*” należy przez to rozumieć również odpis zarządzenia. Regulacja ta jest niezbędna, aby uniknąć konieczność każdorazowego powtarzania, że podstawą realizacji konkretnej czynności administracyjnej jest zarządzenie lub też odpis zarządzenia. Należy bowiem zauważyć, że w tych samych sprawach różne organy wydają różne dokumenty. Przykładowo widzenia z osobami tymczasowo aresztowanymi pozostającymi w dyspozycji sądu udziela się na podstawie odpisu zarządzenia (§ 311 ust. 3 *Regulaminu urzędowania sądów powszechnych*), gdyż oryginał pozostawia się w aktach sprawy, natomiast widzenia z osobami pozostającymi w dyspozycji prokuratora na etapie postępowania przygotowawczego, na podstawie oryginału zarządzenia (§ 200 ust. 3 *Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury*) - zaś kopię dołącza się do akt podręcznych - § 1 ust. 1 pkt 37;
- 17) doprecyzowano wymogi formalne, jakim powinno odpowiadać orzeczenie lub inny dokument bezpośrednio skutkujący wykonywaniem lub odstąpieniem od wykonywania orzeczenia (dotyczy to np. dokumentów, o których mowa w § 57 ust. 1 i 2 projektu) - § 4 ust. 2;
- 18) wskazano, iż każda wykonywana kara pozbawienia wolności (kara aresztu) wymaga odrębnej dokumentacji wykonawczej, nawet wówczas, gdy dwie lub więcej kar jest wykonywanych na podstawie tego samego orzeczenia. Nie jest wymagany kolejny egzemplarz uzasadnienia, jeżeli na podstawie jednego orzeczenia jest wykonywanych kilka kar - § 4 ust. 4;
- 19) określono, że nie można przyjąć do wykonania dokumentu stanowiącego podstawę prawną przyjęcia, dalszego wykonywania pozbawienia wolności lub zwolnienia osadzonego albo skutkującego obliczenie okresu wykonywania pozbawienia wolności, jeżeli dokument ten jest nieczytelny w zakresie niezbędnym dla określenia czy podlega wykonaniu, tj. w zakresie spełnienia wymogów formalnych (pieczęcie, podpisy), ale także wskazania danych personalnych osoby, której dotyczą, wymiaru kary lub okresu stosowania tymczasowego aresztowania albo okresów podlegających zaliczeniu na poczet kary - § 5 ust. 1;
- 20) określono, że potwierdzenia autentyczności, uzupełnienia, poprawienia lub sprostowania dokumentów niezbędnych do przyjęcia, dalszego wykonywania pozbawienia wolności lub zwolnienia osadzonego albo skutkujących obliczenie okresu

wykonywania kary, można dokonać za pośrednictwem telefaksu, także wówczas jeżeli jednostka penitencjarna i właściwy organ mają siedzibę w tej samej miejscowości. Rozwiązanie to jest bezpieczne, gdyż za pośrednictwem telefaksu następuje tylko potwierdzenie autentyczności, sprostowanie, uzupełnienie lub poprawienie już doręczonej, najczęściej oryginalnej dokumentacji (niespełniającej tylko wszystkich wymogów). W każdym z takich przypadków, nadesłanie telefaksowej kopii dokumentu poprzedza odpowiednia „*interwencja*” administracji jednostki penitencjarnej, która telefaksem lub telefonicznie zażądała od właściwego organu potwierdzenia autentyczności, sprostowania, uzupełnienia lub poprawienia dokumentacji - § 5 ust. 3;

- 21) uzupełniono katalog przypadków, gdy wymagana jest oryginalna dokumentacja sporządzona przez sąd o dokumenty skutkujące koniecznością dokonania lub zmiany obliczenia okresu wykonania kary - § 6 ust. 1;
- 22) zrezygnowano z unormowania zawartego w przepisie § 6 ust. 3 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r., przewidującego możliwość przesyłania pocztą elektroniczną dokumentów zawierających rozstrzygnięcia skutkujące pozbawieniem wolności, wydanie poza teren jednostki penitencjarnej lub zwolnienie osadzonego, o ile przesłany dokument został podpisany bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu oraz znakowany czasem. Rozwiązanie to w praktyce nie było stosowane, a przepis je przewidujący, stanowił *de facto* regulację „*martwą*” (niewykorzystywaną). Pomimo ponad 7 - letniego okresu obowiązywania tego unormowania znane są jedynie dwa przypadki, gdy sąd zamierzał w tym trybie doręczyć dokumenty skutkujące zwolnieniem osadzonego, jednakże ostatecznie do zwolnienia na podstawie dokumentów przesłanych pocztą elektroniczną nie doszło (doręczono oryginalne dokumenty zwykłym trybem).

Należy zauważyć, że dokumenty przesyłane za pośrednictwem „*bezpiecznej poczty elektronicznej*”, powinny - zgodnie z przepisami rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r. - spełniać określone wymogi formalne (§ 4 i 8), w tym być zaopatrzone nie tylko w podpis uprawnionej osoby lub uwierzytelnienie przez uprawnioną osobę doręczanego dokumentu, lecz także odcisk okrągłej pieczęci urzędowej z godłem państwowym, wzmiankę o wykonalności itd. Dlatego też dokumenty te (odpisy orzeczeń, wraz z odpowiednimi nakazami) powinny być przesyłane w formie zeskanowanej, natomiast sam podpis elektroniczny stanowi wówczas jedynie element zabezpieczenia odbiorcy korespondencji przed przesłaniem jej przez osobę nieuprawnioną. W związku z tym należy podkreślić, że brak elektronicznych skrzynek podawczych w jednostkach penitencjarnych powoduje, że przesyłanie zeskanowanych dokumentów drogą elektroniczną, często bardzo obszernych i zapisywanych w różnych formatach, może rodzić szereg problemów i trudności praktycznych, nie tylko po stronie administracji jednostek penitencjarnych, ale również sądów i prokuratur.

Nie bez znaczenia jest też fakt, iż zagadnienie to nie zostało uregulowane w przepisach organów, które dokumenty takie mogą w drodze elektronicznej przysyłać do jednostek penitencjarnych. Wydaje się, że powinny zostać wprowadzone

odpowiednie rozwiązania opisujące, chociażby od strony formalnej, technikę elektronicznego doręczania dokumentów, w tym użycie bezpiecznego podpisu elektronicznego oraz ewentualnie precyzować formę potwierdzenia transmisji danych.

Uwzględniając powyższe zrezygnowano z przepisu § 6 ust. 3 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r., uznając za zasadne odstępstwa od regulacji, które nie są wykorzystywane, budzą wątpliwości interpretacyjne i mogą wprowadzać w błąd właściwe organy.

Przewidując, iż w związku z orzeczeniami Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 października 2011 r. w sprawach o sygn. akt P 9/11 oraz S 1/11, sądy i jednostki organizacyjne prokuratury jednak będą zaopatrywać się w bezpieczny podpis elektroniczny weryfikowany przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu i znakowany czasem, wprowadza się uproszczoną formę wykorzystania tego podpisu, o której mowa w § 6 ust. 1 pkt 2. Przykład pozytywnych zmian stanowią Prokuratura Okręgowa i Rejonowa w Tarnobrzegu, które podjęły odpowiednie działania i od dnia 1 stycznia 2012 r. dokumenty skutkujące zwolnieniem tymczasowo aresztowanych, pozostających w ich dyspozycji, będą przysyłać drogą elektroniczną, w trybie § 6 ust. 3 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r.;

- 23) określono, że poza przypadkami wymienionymi w rozporządzeniu, dokumenty skutkujące zwolnieniem osadzonego, a w uzasadnionych wypadkach także inne wskazane dokumenty, mogą być przesłane telefaksem, o ile właściwy organ (sąd lub prokurator) powiadomił o tym dyrektora, przysyłając stosowną informację za pośrednictwem poczty elektronicznej (informację, a nie dokument w rozumieniu przepisów rozporządzenia), podpisaną bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu oraz znakowaną czasem. Przyjęte rozwiązanie ma ograniczyć ryzyko związane z ewentualnością otrzymania podrobionych lub przerobionych dokumentów, gdyż ocena autentyczności dokumentów przesłanych telefaksem jest znacznie ograniczona. Dlatego też informacja przesłana przy użyciu „kwalifikowanego” podpisu elektronicznego stanowić będzie dodatkowe zabezpieczenia dokumentów przesyłanych telefaksem. Projektowane unormowanie zakłada więc, że dokumenty telefaksowe mogą być przesłane i podlegać wykonaniu nie tylko w przypadkach wymienionych w rozporządzeniu (kiedy rozporządzenie tak stanowi, np. § 83 ust. 4, § 113 ust. 6, § 122 ust. 2), ale także w każdym innym przypadku, gdy właściwy organ „potwierdzi” ich autentyczność oraz treść rozstrzygnięcia, w drodze elektronicznej, przy wykorzystaniu bezpiecznego podpisu elektronicznego (wydaje się, że dotyczyć to będzie prawie wyłącznie dokumentów skutkujących zwolnieniem). Rozwiązanie to stanowi istotne uproszczenie w stosunku do obowiązującej regulacji przewidzianej w § 6 ust. 3 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r. Projekt zakłada bowiem jedynie potwierdzanie „bezpieczną pocztą elektroniczną” dokumentacji przesłanej telefaksem, gdy tymczasem obowiązujące przepisy zakładają skanowanie dokumentacji przez administrację sądu lub prokuratury, a następnie przesyłanie zeskanowanych dokumentów (zbyt duże rozmiary plików mogłyby powodować trudności w odbiorze takiej dokumentacji, wprowadzenie

ograniczeń i ściśle określonych wymogów musiałoby się wiązać z wdrożeniem elektronicznych skrzynek podawczych). Wprowadzenie tego mechanizmu nie wiąże się z ponoszeniem przez jednostki penitencjarne dodatkowych kosztów (skrzynki podawcze, podpis elektroniczny itd.). Dla skutecznego wdrożenia przewidzianego w projekcie rozwiązania niezbędne jest wyposażenie sądów i prokuratur w bezpieczne podpisy elektroniczne weryfikowane za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu oraz znakowane czasem. Obecny stan przygotowań sądów i prokuratur nie może stanowić przeszkody w przyjęciu rozwiązań, które stwarzają możliwość korzystania z nowej formy dostarczania dokumentów skutkujących zwolnieniem, tym samym odpowiada sugestiom (wskazówkom) Trybunał Konstytucyjnego, zawartym w postanowieniu z dnia 4 października 2011 r., sygn. akt S 1/11;

24) utrzymano unormowanie zakładające, że nie podlegają wykonaniu dokumenty skutkujące zwolnieniem osadzonego przesłane za pośrednictwem telefaksu, z wyjątkiem przypadków wymienionych w rozporządzeniu oraz sytuacji, gdy przesłanie telefaksowych kopii dokumentów potwierdził właściwy organ przesyłając stosowną informację „*bezpieczną pocztą elektroniczną*”. Uznano bowiem, że wprowadzenie takich rozwiązań:

a) nie odpowiada wskazaniom (i jak się wydaje także intencjom) Trybunału Konstytucyjnego, wyrażonym w postanowieniu sygnalizacyjnym z dnia 4 października 2011 r., sygn. akt S 1/11. Podkreślić należy, że w projekcie przewiduje się (tak jak w rozporządzeniu z dnia 13 stycznia 2004 r.) unormowania dopuszczające możliwość wykonywania telefaksowych kopii dokumentów w szczególnych przypadkach, gdy spełnienie wskazanych w nich dodatkowych warunków (np. przekazywanie zwolnionej osoby innemu organowi) w sposób wystarczający zabezpiecza właściwe organy państwa przed wykonaniem nieautentycznych dokumentów. Nie wydaje się także możliwe (prawdopodobne) podejmowanie działań przestępczych mających spowodować pozbawienie wolności, w przeciwieństwie do zwolnienia osoby z jednostki penitencjarnej. Jednakże nawet wówczas, gdyby takie działania zostały podjęte, to wprowadzony mechanizm jest wystarczający dla ustalenia (wykrycia) takich przypadków,

b) naruszać będzie podstawowe zasady bezpieczeństwa w obrocie dokumentami,

c) nie jest właściwe (jest przedwczesne) z uwagi na brak odpowiedniego zabezpieczenia będącej w użytkowaniu Służby Więziennej, sądów i prokuratur drogi telefaksowej przed możliwością wykorzystania jej w sposób bezprawny;

25) określono sposób doręczenia dokumentów skutkujących zwolnieniem osadzonych mając na uwadze granice dopuszczalnej regulacji „*zasad zwalniania*” wyznaczone treścią upoważnienia ustawowego. Ustalono czynności administracyjne jednostki penitencjarne stanowiące element składowy „*wykonywania*” pozbawienia wolności. Projektowano zmiany tak, aby uwzględnić, w miarę możliwości, wskazania Trybunału Konstytucyjnego zawarte w postanowieniu wydanym w dniu 4 października 2011 r., sygn. akt S 1/11. Niemożliwe było takie ukształtowanie projektowanych przepisów, aby

wskazać w nich, że dokumenty skutkujące zwolnieniem osadzonego należy doręczyć w dniu wydania decyzji o zwolnieniu, gdyż obowiązek ten spoczywa nie organach Służby Więziennej, lecz na uprawnionym organie zarządzającym zwolnienie osadzonego.

Nie zgodzono się z także z poglądem, że określenie ustawowe „w dniu, w którym upływa termin zastosowania tymczasowego aresztowania” (użyte w art. 211 § 3 k.k.w.) obejmuje również sytuacje wydania postanowienia o uchyleniu tymczasowego aresztowania (tym samym nie podzielono poglądu, że zwolnienie tymczasowo aresztowanego - zgodnie z k.k.w. – bezwzględnie musi nastąpić w dniu wydania postanowienia o uchyleniu; niezależnie od praktycznych problemów związanych z realizacją takiej zasady). Dokonując interpretacji przepisu art. 211 § 3 k.k.w. należy mieć bowiem na względzie, że:

- a) w Kodeksie karnym wykonawczym w § 3 art. 211 mówi się o „dniu, w którym upływa termin”, a jednocześnie w § 6 art. 211 używa się zwrotu „po uchyleniu w tej sprawie tymczasowego aresztowania”. Również w Kodeksie postępowania karnego ustawodawca używa zarówno określenia „upływ” terminu stosowania (art. 263 § 6, art. 331 § 4 k.p.k.), jak i określenia „uchylenie” tymczasowego aresztowania (art. 253, art. 254 § 1 k.p.k.). Nie powinno się więc różnym określeniom nadawać tego samego znaczenia (zakaz wykładni synonimicznej), zwłaszcza tym występującym w obrębie tego samego aktu prawnego. Zwolnienie tymczasowo aresztowanego w związku z upływem terminu stosowania środka zapobiegawczego następuje bez decyzji (aktywności) właściwego organu, analogicznie jak zwolnienie skazanego w związku z odbyciem kary w całości. Zarówno w przypadku zwolnienia tymczasowo aresztowanego w związku z upływem terminu stosowania tymczasowego aresztowania, jak i zwolnienia skazanego lub ukaranego w związku z wykonaniem kary w całości, dyrektor aresztu śledczego lub zakładu karnego posiada informację o terminie zwolnienia (zawartą w oryginalnych dokumentach), która wynika z odpowiednio: z ostatniego postanowienia w przedmiocie tymczasowego aresztowania lub z obliczenia okresu wykonywania kary. Natomiast zwolnienie w związku z uchyleniem tymczasowego aresztowania następuje na skutek decyzji organu procesowego, którą należy dostarczyć organowi wykonującemu tymczasowe aresztowanie (tak jak w przypadku warunkowego zwolnienia skazanego),
- b) na zasadzie art. 209 i art. 214 § 1 k.k.w. do wykonywania tymczasowego aresztowania stosuje się odpowiednio przepisy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności ze zmianami wynikającymi z przepisów rozdziału XV. W związku z tym, gdyby nie przepis art. 211 § 3 k.k.w., mogłaby powstać wątpliwość, czy w przypadku, gdy termin upływu stosowania tymczasowego aresztowania przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, tymczasowo aresztowanego nie należałoby zwolnić z jednostki penitencjarnej w dniu poprzedzającym ten termin, zgodnie z art. 168 k.k.w. (w tym też należy upatrywać uzasadnienia tej regulacji),

c) w zakresie zwalniania osadzonych z jednostek penitencjarnych powinny obowiązywać jednakowe procedury dla tymczasowo aresztowanych, jak i skazanych. Wyrażając pogląd, że zwalnianie tymczasowo aresztowanych powinno następować w dniu wydania decyzji o uchyleniu tymczasowego aresztowania albo w dniu przyjęcia poręczenia majątkowego, to konsekwentnie należałoby przyjąć, że również zwalnianie skazanych lub ukaranych powinno następować w dniu wydania decyzji o ich zwolnieniu (np. z powodu przywrócenia terminu do wniesienia środka odwoławczego, uchylenia kary porządkowej, czy też ulaskawienia – mając na uwadze, że w tym przypadku decyzję podejmuje Prezydent RP, a wykonuje ją właściwy sąd.). Jednocześnie trzeba mieć na względzie także realne techniczne możliwości doręczenia decyzji o zwolnieniu - w każdej z tych sytuacji - dyrektorowi jednostki penitencjarnej.

W związku z powyższym zaproponowano rozwiązanie zakładające, że podstawą zwolnienia mogą być telefaksowe kopie stosownych dokumentów, o ile zostanie to „potwierdzone” przez organ zarządzający zwolnienie informacją przesłaną bezpieczną pocztą elektroniczną (stanowiąc zdecydowanie uproszczoną formę doręczania dokumentów). Rozwiązanie to stwarza sądom i prokuraturom możliwość wyeliminowania opóźnień w zwalnianiu osadzonych, w ten sposób uwzględniając wskazania Trybunału Konstytucyjnego zawarte w postanowieniu wydanym w dniu 4 października 2011 r., sygn. akt S 1/11;

- 26) wskazano, że obowiązek zwrócenia się do sędziego penitencjarnego z wnioskiem o zbadanie legalności pozbawienia wolności, dotyczy także przypadku uzasadnionego przypuszczenia, że nastąpiło przedawnienie wykonania kary. Dotychczasowe brzmienie tego przepisu, mówiące o uzasadnionym przypuszczeniu niezgodnego z prawem pozbawienia wolności, ma bardzo szeroki zakres (np. skierowanie wobec osoby przekazanej w ramach europejskiego nakazu aresztowania orzeczenia w innej sprawie, niestanowiącej podstawy przekazania), postanowiono jednak uzupełnić (doprecyzować) jego treść ze względu na skreślenie przepisu § 62 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r. i potrzebę jednoznacznego wskazania trybu postępowania w tym zakresie - § 7;
- 27) określono, że także pisemne polecenie wydania tymczasowo aresztowanego do zakładu leczniczego ze względu na jego stan zdrowia (§ 107) podlega wykonaniu o ile posiada odcisk okrągłej pieczęci urzędowej z godłem państwowym - § 8 ust. 2;
- 28) wskazano, że sprawdzenie tożsamości osadzonego ma miejsce nie tylko w związku z jego przyjęciem do jednostki penitencjarnej, wydaniem, udzieleniem mu przepustki lub zwolnieniem, lecz również przed przetransportowaniem do innej albo z innej jednostki penitencjarnej. Jednocześnie określono, że odbywać się może ono przez przegląd akt ewidencyjnych (w rozporządzeniu z dnia 13 stycznia 2004 r. zwanych aktami osobowymi część „A”) lub teczki osobopoznawczej (w rozporządzeniu z dnia 13 stycznia 2004 r. zwanej aktami osobowymi część „B”) - § 10 ust. 1;
- 29) skorygowano brzmienie przepisu § 10 ust. 2:

- a) w pkt 4 lit. b - regulując przejęcie osadzonego w związku z jego czasowym wydaniem z jednostki penitencjarnej i „przekazaniem” (na określony czas) na terytorium innego państwa. Sytuacja taka ma związek z prowadzonym przeciwko niemu postępowaniem karnym, w przypadku, gdy zachodzi konieczność odroczenia wykonania postanowienia o jego przekazaniu do tego państwa na podstawie europejskiego nakazu aresztowania. Unormowanie takie jest niezbędne ze względu na konieczność uwzględnienia w rozporządzeniu regulacji zawartej w art. 607o k.p.k., w brzmieniu ustalonym art. 2 pkt 21 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Kodeks postępowania karnego, ustawy - Kodeks karny wykonawczy, ustawy - Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 206, poz. 1589), a także mając na względzie art. 611h § 4 k.p.k. i inne,
- b) w pkt 5 - uwzględniając możliwość przekazania do państwa obcego, w drodze europejskiego nakazu aresztowania, także obywatela polskiego (rozporządzenie z dnia 13 stycznia 2004 r. odnosiło się tylko do cudzoziemców),
- c) w pkt 7 - uwzględniając przejęcie osadzonego przekazywanego do zakładu zamkniętego w celu wykonania środka zabezpieczającego, co wiąże się z jego zwolnieniem z jednostki penitencjarnej (odpowiednio jak w § 127 ust. 2),
- d) w pkt 8 - uwzględniając przejęcie w związku z przekazaniem nieletniego osadzonego do schroniska dla nieletnich (odpowiednio jak w § 127 ust. 1);
- 30) skorygowano brzmienie przepisów § 11 ust. 1 i 2 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r., uwzględniając fakt, iż areszty śledcze, w których osadza się tymczasowo aresztowanych pozostających w dyspozycji organów dysponujących, nie zawsze są aresztami położonymi najbliżej siedzib tych organów; dotychczasowe brzmienie tych przepisów nie było pod tym względem precyzyjne - § 11 ust. 1 i 2;
- 31) określono, że skazanego lub ukaranego wzywającego do odbycia kary kieruje się do aresztu śledczego położonego najbliżej miejsca jego stałego pobytu (a nie miejsca zamieszkania), mając na względzie przepis art. 79 § 1 k.k.w., w brzmieniu ustalonym art. 1 pkt 33 ustawy nowelizującej k.k.w.;
- 32) uwzględniając występujące w praktyce problemy Policji, a także Straży Granicznej, uregulowano tryb postępowania w przypadkach, gdy organ doprowadzający, który dokonał zatrzymania osoby poszukiwanej w celu odbycia kary, nie dysponuje orzeczeniem umożliwiającym jej doprowadzenie do najbliższego aresztu śledczego, a orzeczenie to znajduje się w jednostce penitencjarnej znacznie oddalonej od siedziby organu doprowadzającego i miejsca zatrzymania skazanego lub ukaranego (np. zatrzymany w Poznaniu, a orzeczenie oczekujące na wykonanie znajduje się w AŚ w Krakowie). Taki tryb postępowania ma jednak charakter wyjątkowy, znajdujący zastosowania w szczególnie uzasadnionych wypadkach, stanowiąc istotne odstępstwo od obowiązującej w tym zakresie generalnej zasady, że doprowadzenie zatrzymanego ma nastąpić do jednostki, w której znajduje się orzeczenie oczekujące na wykonanie. Wprowadzono również uregulowanie dopuszczające, w takich przypadkach,

wykonywanie orzeczenia przesłanego telefaksem pomiędzy jednostkami penitencjarnymi (§ 24 ust. 5). Jednoznacznie wskazano warunki po spełnieniu których może nastąpić przyjęcie doprowadzonego do aresztu śledczego innego, niż ten, w którym znajduje się podlegające wykonaniu orzeczenie. Określono również, że przyjęcie doprowadzonego w innych godzinach, niż te, które wskazano w § 35 ust. 1 zdanie pierwsze (po godzinach urzędowania administracji od 08.00 do 16.00, w sobotę po godzinie 12.00 i w dni ustawowo wolne od pracy) może nastąpić wyłącznie za zgodę dyrektora aresztu śledczego lub osoby go zastępującej - § 12 ust. 3;

33) skorygowano treść przepisu wskazując, że dotyczy on także osoby skazanej przez sąd państwa obcego lub międzynarodowy trybunał karny, która nie jest obywatelem Rzeczypospolitej, lecz została przekazana (dostarczona) do odbycia kary pozbawienia wolności w Rzeczypospolitej - § 12 ust. 7 i § 26;

34) określono, że w uzgadnianiu zmian w ustalonej już rejonizacji osadzania nie muszą uczestniczyć organy, których ta zmiana nie dotyczy. Wskazano, że zmiana rejonizacji nie wymaga dokonywania niezbędnych uzgodnień z wszystkimi organami, których ustalona rejonizacja dotyczy (objętych rejonizacją), lecz tylko z tymi bezpośrednio zainteresowanymi, których dotyczy wprowadzana zmiana, co niewątpliwie usprawni i ułatwi dokonywanie zmian w rejonizacji. Rozwiązanie to powinno przede wszystkim uprościć i przyspieszyć procedurę zmiany ustalonej już rejonizacji, nie angażując w to organów, których ta zmiana bezpośrednio nie dotyczy (organy nieuczestniczące w korekcie ustalonej rejonizacji, oczywiście otrzymają dokument określający nową, zmienioną rejonizację), co jest szczególnie istotne w trakcie podejmowania działań łagodzących skutki przeludnienia jednostek penitencjarnych (w niektórych jednostkach zjawisko przeludnienia nadal występuje). Jednocześnie zarówno dyrektor okręgowy Służby Więziennej, jak i organ, który zwrócił się o dokonanie zmiany rejonizacji osadzania, może zdecydować, że w ustaleniu przedmiotowej zmiany powinny brać udział wszystkie organy uprzednio uczestniczące w ustalaniu rejonizacji osadzania - § 14 ust. 6;

35) wprowadzono zasadę przesyłania zainteresowanym organom, w tym także dyrektorom jednostek penitencjarnych niewchodzącym w skład danego okręgu, dokumentów ustalających rejonizację osadzania, jeżeli dotyczyły one także tych jednostek - § 14 ust. 8;

36) doprecyzowano treść przepisu:

a) zwracając uwagę jego adresatów na osadzonych objętych szczególną ochroną w czasie ich pobytu w jednostce penitencjarnej, w myśl przepisów ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. *o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy* (Dz. U. Nr 39, poz. 201), którym zapewnienie bezpieczeństwa osobistego uzasadnia dokonywanie odstępstw od ustalonej rejonizacji osadzania - § 15 ust. 2 zdanie pierwsze,

b) wprowadzając obowiązek powiadomienia dyrektora aresztu śledczego o uzgodnieniach dyrektora okręgowego Służby Więziennej z właściwym organem lub organami - § 15 ust. 2 zdanie drugie;

37) przyznano dyrektorowi prawo do samodzielnego przetransportowania do innego aresztu śledczego osadzonego:

a) objętego szczególną ochroną, o której mowa w art. 88d § 1 i 2 k.k.w. oraz art. 212ba § 1 i 2 k.k.w. (przepisów dodanych ustawą z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy),

b) który taką ochroną ma być objęty (wpłynął wniosek, lecz jeszcze nie wydano decyzji)

- w przypadku, gdy przeniesienie do innej jednostki penitencjarnej uzasadnia konieczność zapewnienia mu bezpieczeństwa osobistego (nie jest w pełni możliwe zapewnienie skutecznej ochrony w dotychczasowej jednostce) - § 16 ust. 5;

38) wskazano, że przepis dotyczy nie tylko osób skazanych i ukaranych, lecz również osób tymczasowo aresztowanych względem których stosuje się przepisy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności - § 17 ust. 2;

39) przyznano dyrektorowi prawo do samodzielnego (bez zgody organu wzywającego) przetransportowania do właściwej jednostki penitencjarnej skazanego, ukaranego lub tymczasowo aresztowanego, względem którego stosuje się przepisy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności, który przebywał w danej jednostce w związku z udziałem w czynnościach procesowych, jeżeli w ciągu 14 dni od dnia wykonania ostatniej czynności administracja jednostki penitencjarnej nie otrzymała pisemnej informacji wskazującej, że wobec osadzonego nadal będą wykonywane czynności procesowe (wyznaczono termin kolejnej czynności albo powiadomiono, że termin taki zostanie niebawem ustalony, a informacja o tym bezzwłocznie przesłana). Potrzebę takiej regulacji sygnalizują dyrektorzy aresztów śledczych. Rozwiązanie to stwarza możliwość wytransportowania osadzonych, co do których organ wzywający „zapomniiał” poinformować o zakończeniu czynności procesowych, bez konieczności podejmowania interwencji ze strony administracji jednostki i oczekiwania na wyrażenie zgody w sytuacji opisanej w projektowanym przepisie. Uzasadnienie dla takiej regulacji stanowią w szczególności przepisy § 46 ust. 4 pkt 1, § 48 ust. 2, § 273, § 292, § 308 ust. 3 i § 309 ust. 1 *Regulaminu urzędowania sądów powszechnych* oraz § 199 ust. 2 i 3 *Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury* - § 18 i § 96 ust. 3.

Termin 14 - dniowy, o którym mowa w projektowanym przepisie, ustalono mając na uwadze w szczególności potrzebę wprowadzenia rozwiązań analogicznych do tych przewidzianych w przepisach § 20 ust. 3 i 4 (także w § 20 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r.), jak również mając na uwadze art. 110 § 2b k.k.w. (uprawnienie takie z pewnością byłoby pomocne w podejmowaniu nagłych działań związanych z zapewnieniem osadzonemu warunków, o których mowa w art. 110 § 2 zdanie pierwsze k.k.w.).

Zarazem uchylono poprzednie brzmienie § 18 oraz ust. 3 w § 46 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r., mając na względzie obecnie obowiązującą treścią

rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2006 r. w sprawie *szczegółowych warunków i trybu postępowania leczniczego, rehabilitacyjnego i reintegracyjnego w stosunku do osób uzależnionych, umieszczonych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej* (Dz. U. z 2007 r. Nr 5, poz. 40), w którym nie ma przepisu stanowiącego odpowiednik przepisu § 9 ust. 3 poprzedniego rozporządzenia z dnia 7 sierpnia 2000 r. (Dz. U. z 2000 r. Nr 77, poz. 880) dotyczącego kierowania tymczasowo aresztowanych do oddziałów terapeutycznych;

- 40) uzupełniono treść § 20 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r. o unormowanie jednoznacznie wskazujące, że dyrektorzy aresztów śledczych, po upływie 14 dni od przyjęcia, mogą samodzielnie przenosić, do właściwych aresztów śledczych, tymczasowo aresztowanych poszukiwanych, przyjętych niezgodnie z rejonizacją osadzania ustaloną dla danego organu dysponującego (tymczasowo aresztowany nie został skierowany do tego aresztu, lecz doprowadzony jako poszukiwany) – § 20 ust. 4;
- 41) wskazano, iż oprócz kierownika działu ewidencji także funkcjonariusz lub pracownik działu ewidencji, upoważniony przez dyrektora, może dokonywać kontroli prawidłowości przyjęcia osadzonych. Rozwiązanie to pozwoli odciążyć kierowników działów ewidencji w niektórych aresztach śledczych, w których duża liczba czynności administracyjnych wymagających zaangażowania kierownika działu ewidencji, (przyjęcia, zwolnienia, obliczenia kary, posiedzenia komisji penitencjarnej itd.), zwłaszcza przy braku etatowego zastępcy oraz w okresie urlopowym, powoduje, że niezbędna staje się w tym zakresie pomoc innego kompetentnego (upoważnia dyrektor) pracownika lub funkcjonariusza działu ewidencji (mając na uwadze, że kontrola prawidłowości przyjęcia powinna mieć miejsce w dniu przyjęcia) - § 22 ust. 1 - 3;
- 42) uwzględniono możliwość przyjmowania na podstawie telefaksowych kopii dokumentów także osób pozbawionych wolności przekazanych na podstawie europejskiego nakazu aresztowania - § 23 ust. 3 i § 24 ust. 4;
- 43) określono podstawy dalszego wykonywania pozbawienia wolności w przypadku uchylecia prawomocnego wyroku skazującego w postępowaniu kasacyjnym lub związanym ze wznowieniem postępowania - § 23 ust. 4;
- 44) doprecyzowano, jakie dokumenty (orzeczenia i nakazy przyjęcia) są niezbędne do przyjęcia skazanych i ukaranych, w tym także skazanych, wobec których sąd zastosował, w trybie art. 249 § 4 k.p.k., tymczasowe aresztowanie po uprawomocnieniu się wyroku skazującego - § 24;
- 45) wskazano, że w związku z obowiązywaniem ustawy z dnia 7 września 2007 r. *o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego* (Dz. U. z 2010 r. Nr 142, poz. 960), podstawę przyjęcia do aresztu śledczego może stanowić postanowienie sądu penitencjarnego o uchyleniu zezwolenia na odbycie przez skazanego kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego i o wykonaniu tej kary w zakładzie karnym, wraz z odpisem prawomocnego wyroku skazującego, ewentualnie także innym rozstrzygnięciem na podstawie którego kara powinna być wykonywana, np.

- postanowieniem zarządzającym wykonanie kary wymierzonej uprzednio z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, oraz nakazem przyjęcia do odbycia kary - § 24 ust. 1 pkt 2 lit. e;
- 46) skorygowano dotychczasowe brzmienie, wykreślając wyrazy „aresztu wojskowego”, gdyż obowiązujące zasady wykonywania kary zastępczej za nieuiszczoną grzywnę uniemożliwiają orzeczenie jej w formie aresztu wojskowego - § 24 ust. 1 pkt 2 lit. c;
- 47) określono dokumenty niezbędne do przyjęcia osoby skazanej za granicą, wobec której nie zastosowano tymczasowego aresztowania do czasu określenia przez sąd polski kary, która ma być wykonywana w Rzeczypospolitej Polskiej, w związku z przekazaniem do wykonania orzeczenia wydanego w państwie członkowskim Unii Europejskiej na mocy przepisów ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy o prokuraturze oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. Nr 240, poz. 1430) - § 24 ust. 1 pkt 3;
- 48) odstąpiono od zbyt szczegółowej dotychczasowej regulacji poprzestając na wskazaniu, że w przypadku natychmiastowej wykonalności orzeczenia nieprawomocnego stanowi ono prawną podstawę wykonywania pozbawienia wolności - § 24 ust. 3;
- 49) wskazano na możliwość przyjęcia osób poszukiwanych (tymczasowo aresztowanych, skazanych i ukaranych) na podstawie telefaksowych kopii dokumentacji wykonawczej, także wówczas, gdy sąd, który ją sporządził, ma siedzibę w tej samej miejscowości, co areszt śledczy. Rozwiązanie takie jest podyktowane względami praktycznymi wobec trudności z uzyskaniem niezbędnych do przyjęcia dokumentów w sytuacji, gdy zatrzymanie i doprowadzenie nastąpiło po godzinach pracy administracji sądowej. Ponadto Policja (lub inny organ doprowadzający) najczęściej dysponuje już oryginalną dokumentacją wykonawczą, która jednak znajduje się w innej jednostce organizacyjnej (innej niż ta, która dokonała zatrzymania lub doprowadzenia). Rozwiązanie to jest bezpieczne, gdyż w takich przypadkach następuje przyjęcie osoby już zatrzymanej i pozbawionej wolności przez uprawniony organ, działający w wykonaniu zarządzenia sądu decydującego o pozbawieniu wolności. Policja (lub inny organ doprowadzający) działa na podstawie posiadanych dokumentów, tj. zarządzenia lub postanowienia sądu o poszukiwaniu listem gończym wydanych w trybie art. 278 lub 279 k.p.k. - § 23 ust. 3 i § 24 ust. 4;
- 50) doprecyzowano przepis jednoznacznie wskazując, że w przypadku środka przymusu organem doprowadzającym jest komornik (odpowiednio jak w § 35 ust. 3) - § 25 ust. 2;
- 51) odstąpiono od obowiązku przesyłania akt i depozytów osadzonego przyjętego po ucieczce lub tzw. niepowrocie z przepustki do innej niż macierzysta, jednostki penitencjarnej, jeżeli uzgodniono niezwłoczne przetransportowanie osadzonego do jednostki, w której ewidencji pozostawał w chwili ucieczki lub tzw. niepowrotu z przepustki - § 28 ust. 5;
- 52) wskazano na konieczność podania przez Policję w stwierdzeniu tożsamości (§ 30 ust. 3 pkt 1):

- a) cudzoziemca - numeru PESEL, jeżeli nadano mu taki numer,
  - b) informacji o poprzednio używanym nazwisku, jeżeli istnieje rozbieżność pomiędzy danymi personalnymi wynikająca ze zmiany nazwiska;
- 53) wskazano, że identyfikacji osoby przyjmowanej dodatkowo (pomocniczo), np. w celu wyeliminowania ewentualnych wątpliwości, o których mowa w § 30 ust. 2, można dokonywać korzystając z danych zgromadzonych w systemie Noe.NET, co będzie miało zastosowanie w przypadku osób, które były już pozbawione wolności w jednostce penitencjarnej (których dane osobowe zostały już zarejestrowane w tym systemie) - § 30 ust. 6 pkt 2;
- 54) doprecyzowano, jakie informacje powinny być zawarte w dokumentach związanych z odmową przyjęcia osoby doprowadzonej lub zgłaszającej się do odbycia kary - § 31;
- 55) zmieniono brzmienie przepisów odnoszących się do więziennej służby zdrowia, zastępując, w różnych przypadkach, określenie „*zakład opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności*” określeniem „*podmiot leczniczy dla osób pozbawionych wolności*”, zgodnie z terminologią przyjętą w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o *działalności leczniczej* (Dz. U. Nr 112, poz. 654), na mocy której zmieniono również stosowne przepisy k.k.w. (art. 153 tej ustawy) - § 33 ust. 5 i 6, § 34 ust. 1 i 2, § 38 ust. 2, § 47, § 68 ust. 1 i § 120 ust. 2;
- 56) wskazano na brak dokumentu określającego datę zatrzymania osoby doprowadzonej jako samoistną przesłankę do odmowy przyjęcia takiej osoby. W przypadku osoby pozbawionej wolności na terytorium innego państwa i przekazanej celem dalszego wykonywania pozbawienia wolności będzie to dokument zawierający datę przejścia tej osoby przez właściwy organ doprowadzający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W takich przypadkach informację o dacie zatrzymania na terytorium innego państwa sąd przekazuje w przesyłanej w terminie późniejszym dokumentacji wykonawczej, co w przypadku osób skazanych skutkuje sporządzeniem nowego obliczenia okresu wykonywania kary. Niebudzące wątpliwości ustalenie daty zatrzymania (daty przejścia) jest niezbędne dla ustalenia terminu zwolnienia skazanego, ukaranego oraz tymczasowo aresztowanego zatrzymanego w wyniku poszukiwań. Proponowane unormowanie ma wykluczyć możliwość wykonywania pozbawienia wolności przez okres dłuższy, niż to wynika z orzeczenia sądu, zapobiegając bezpodstawnemu wykonywaniu pozbawienia wolności przez Służbę Więzienną. Należy zauważyć, że bez informacji o dacie zatrzymania nie jest możliwa realizacja czynności administracyjnych, o których mowa w § 31 ust. 1 pkt 2 projektu (nieprzyjęcie z powodu ustalenia, że osoba doprowadzona podlega zwolnieniu w dniu przyjęcia), § 52 ust. 1 pkt 3, 4, 6, 8 i 9 projektu (obliczenie okresu wykonywania kary), jak również w § 49 ust. 4 (ustalenie terminu do którego tymczasowe aresztowanie ma trwać), zwłaszcza w zw. z § 39 ust. 2 projektu. Ma więc istotny wpływ na prawidłową realizację czynności wskazanych w § 22 ust. 1 i 2 oraz § 49 ust. 3 i 4 projektu. Projektowane zmiany uwzględniają wskazania Trybunał Konstytucyjnego zawarte w postanowieniu z dnia 4 października 2011 r., sygn. akt S 1/11 (*in fine* pkt 3, str. 6), który zauważa, że państwo powinno zapewnić rozwiązania

prawne, które zapobiegałyby przedłużaniu pozbawienia wolności (nie dopuszczałyby do takiego przedłużania) wyłącznie ze względu na mankamenty w niezwłocznym doręczaniu dokumentów. Regulacja ta ma na celu z jednej strony wprowadzenie obowiązku, który jest niezwykle ważny z punktu widzenia wymogów Konstytucji RP i Konwencji o ochronie praw człowiek i podstawowych wolności, ale również ustawowych zadań Służby Więziennej, a z drugiej strony zmierza do wyjaśnienia występujących w praktyce wątpliwości, poprzez jednoznaczne wskazanie, że brak takiej informacji przy przyjęciu stanowi obligatoryjną podstawę odmowy przyjęcia - § 36;

- 57) doprecyzowano, iż organowi doprowadzającemu wydaje się dokument potwierdzający przyjęcie osoby doprowadzonej, co nie jest równoznaczne z jej przyjęciem do jednostki penitencjarnej, z przyczyn określonych w § 31 - § 37 ust. 1;
- 58) wskazano na obowiązek przekazania organowi doprowadzającemu orzeczenia oczekującego na wykonanie, wobec braku możliwości przyjęcia doprowadzonego do aresztu śledczego, do którego nastąpiło doprowadzenie (a dotyczy to zwłaszcza sytuacji związanej ze stanem zdrowia doprowadzonego), w sytuacji, gdy możliwe jest przyjęcie takiej osoby w innej jednostce penitencjarnej. Przekazanie orzeczenia oczekującego na wykonanie umożliwi przyjęcie doprowadzonej osoby także w jednostce, która nim nie dysponowała - § 37 ust. 3;
- 59) doprecyzowano termin zawiadamiania organu dysponującego o przyjęciu lub przetransportowaniu tymczasowo aresztowanego poszukiwanego listem gończym - § 39 ust. 2;
- 60) określono tryb zawiadamiania wojskowego komendanta uzupełnień, a w wypadku, o którym mowa w art. 31a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. *o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.), także organów administracji (wójta, burmistrza, prezydenta), o przyjęciu osoby podlegającej obowiązkowi czynnej służby wojskowej oraz o zwolnieniu takiej osoby z jednostki penitencjarnej. Wskazano tryb postępowania zgodny z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości, Ministra Obrony Narodowej, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 grudnia 2010 r. *w sprawie zawiadamiania o orzeczeniach wydanych w sprawach karnych oraz sprawach nieletnich, dotyczących osób podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej* (Dz. U. Nr 13, poz. 65) - § 42, § 123 ust. 4, § 131 ust. 4 pkt 4, § 134 ust. 1 pkt 5;
- 61) określono, że przemieszczenia tymczasowo aresztowanych już rozmieszczonych pomiędzy celami dokonują funkcjonariusze lub pracownicy działu ewidencji na wniosek funkcjonariuszy lub pracowników komórki organizacyjnej bezpośrednio odpowiedzialnej za prowadzenie oddziaływań penitencjarnych, gdyż to właśnie osoby odpowiedzialne za prowadzenie oddziaływań penitencjarnych posiadają najszerszą wiedzę w zakresie przesłanek zapewniających prawidłowe rozmieszczenie osadzonych. Takie rozwiązanie pozwala na prowadzenie skutecznych działań w tym zakresie, zapewniających nie tylko spełnienie kryteriów formalnych rozmieszczenia, ale także bezpieczeństwo osobiste, porządek i bezpieczeństwo jednostki oraz zabezpieczenie

prawidłowego toku postępowania karnego. Ponadto doprecyzowano przepisy regulujące zasady rozmieszczania tymczasowo aresztowanych w celach mieszkalnych, oddziałach szpitalnych i izbach chorych - § 46 - § 47;

62) skorygowano treść przepisu określającego tryb postępowania w przypadku umieszczenia w tej samej celi mieszkalnej tymczasowo aresztowanego dorosłego z tymczasowo aresztowanym młodocianym lub młodocianymi - § 46 ust. 3;

63) dodano lub zmieniono brzmienie szeregu przepisów dotyczących zasad dokonywania obliczenia okresu wykonywania kary, a w szczególności:

a) wskazano na sposób dokonywania obliczenia – kolejność wykonywania czynności z tym związanych, co pozwoli na wyeliminowanie wątpliwości w tym zakresie, gdyż właściwa kolejność wykonywania czynności ma wpływ na ostateczny wynik dokonywanego obliczenia terminu końca kary - § 49 ust. 2 i § 56 ust. 6,

b) określono sposób postępowania w przypadkach, gdy zaliczenia okresu pozbawienia wolności w tej samej sprawie następują bezpośrednio po sobie - § 51 ust. 4 i 5,

c) określono sposób ustalania terminu początku okresu wykonywania kary, w przypadku, gdy osadzony był zatrzymany na terytorium państwa obcego, a następnie przekazany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z tym, że w sytuacji tej ma miejsce nieprzerwane pozbawienie wolności (którego okres sąd zaliczył na poczet kary), początek kary należy ustalać na datę zatrzymania w obcym państwie - § 52 ust. 1 pkt 7. Jednocześnie zrezygnowano z dotychczasowej regulacji zawartej w § 52 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r., uwzględniając w szczególności nową treść przepisu § 52 ust. 1 pkt 7, który dotyczy także osób skazanych przez sąd państwa obcego lub międzynarodowy trybunał karny, jeżeli sąd okręgowy zaliczył na poczet kary okres pozbawienia wolności za granicą (zmiana odpowiednio jak w § 1 ust. 1 pkt 30 lit. b, § 26, § 83 ust. 3 pkt 3, § 113 ust. 1 pkt 2),

d) uwzględniając treść przepisu art. 156 § 4 k.k.w., dodanego na mocy art. 1 pkt 61 ustawy nowelizującej k.k.w. (zmieniającego dotychczasową treść art. 156 § 3 k.k.w.), ustalono, że w razie tymczasowego aresztowania w innej sprawie skazanego lub ukaranego korzystającego z przerwy w wykonaniu kary, kara której odbywanie przerwano podlega wykonaniu z mocy prawa, a początek terminu jej wykonywania ustala się na dzień zatrzymania w związku z tymczasowym aresztowaniem - § 52 ust. 1 pkt 8,

e) określono sposób ustalania początku wykonywania kary, w razie zatrzymania - jako tymczasowo aresztowanego - skazanego lub ukaranego, którego orzeczenie oczekujące na wykonanie zarejestrowane zostało w jednostce penitencjarnej innej, niż ta do której nastąpiło przyjęcie. W takim przypadku, jeżeli orzeczenie oczekujące zostało zarejestrowane przed datą zatrzymania, początek okresu wykonywania kary wymierzonej tym orzeczeniem powinien zostać ustalony na datę zatrzymania skazanego lub ukaranego. Natomiast w wypadku, gdy data

wpływu orzeczenia do aresztu śledczego, w którym zostało ono zarejestrowane jako oczekujące na wykonanie, jest późniejsza od daty zatrzymania, początek okresu wykonywania kary ustala się na datę wpływu orzeczenia do tego aresztu (w którym orzeczenie to zostało zarejestrowane, czyli jednostki innej, niż ta do której nastąpiło przyjęcie) - § 52 ust. 1 pkt 9 lit. b,

- f) określono sposób ustalania terminu początku wykonywania kary w przypadku, gdy wobec osoby odbywającej karę orzeczoną wyrokiem nieprawomocnym wpłynie do wykonania kara orzeczona w innej sprawie wyrokiem prawomocnym - § 52 ust. 1 pkt 11,
- g) skorygowano brzmienie przepisu § 52 ust. 1 pkt 13 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r., uwzględniając treść postanowienia Sądu Najwyższego sygn. akt I KZP 16/06 z dnia 28 września 2006 r. (OSNKW 2006/10/90) - § 52 ust. 1 pkt 13,
- h) zgodnie z zasadą wynikającą ze znowelizowanego art. 80 § 1 k.k.w., wskazano, że w przypadku, gdy wobec skazanego lub ukaranego odbywającego karę zastępczą za nieuiszczoną grzywnę wpłynie do wykonania kara zasadnicza lub kara zastępcza za ograniczenie wolności, to termin początku jej wykonywania należy ustalić na datę rozpoczęcia kary zastępczej, w trakcie wykonywania której wpłynęło do wykonania nowe orzeczenie (czyli na datę zatrzymania lub datę zakończenia wykonywania kary poprzedzającej karę zastępczą). Wprowadzenie do wykonania kary wymierzonej orzeczeniem, które wpłynęło w trakcie odbywania kary zastępczej, od daty ustalonej uprzednio jako początek kary zastępczej za nieuiszczoną grzywnę, umożliwi wykonanie kar w sposób zgodny z treścią wyroku, zwiększając prawdopodobieństwo uiszczenia grzywny (wykonania kary w pierwotnej formie), a ponadto wydaje się, że zmniejszy liczbę wniosków o zarządzanie zmiany kolejności wykonania kary (w celu umożliwienia uiszczenia pełnej kwoty grzywny) - § 52 ust. 2,
- i) określono sposób postępowania przy obliczeniu okresu wykonywania kary, w przypadku skierowania do wykonania wyroku łącznego obejmującego niektóre z wykonywanych kar. Przyjęto zasadę, że nie dokonuje się ponownego obliczenia okresu wykonywania kary, nieobjętej wyrokiem łącznym, w sprawie uprzednio już wykonanej. W większości przypadków pozwoli to na faktyczne dostosowanie się do zapisu wyroku łącznego, gdyż okresy podlegające zaliczeniu na poczet kary wymierzonej wyrokiem łącznym, wskazane w tym wyroku zgodnie z art. 577 k.p.k., powinny uwzględniać informację o okresie wykonywania uprzednio odbytej kary nieobjętej wyrokiem łącznym (ewentualne zaliczenie na poczet kary łącznej powinno kończyć się w dniu rozpoczęcia odbytej kary nieobjętej albo zaczynać się w dniu zakończenia wykonywania kary nieobjętej wyrokiem łącznym - zgodnie z informacją zawartą w opinii o skazanym sporządzonej przez jednostkę penitencjarną). Jednakże, jeżeli sąd w wyroku łącznym wymierzy karę niższą od okresu odbytych i połączonych już kar a odbytej kary nieobjętej wyrokiem łącznym nie będzie się wprowadzać od daty wpływu, może zaistnieć konieczność zmiany

kolejności wykonania kary w celu zwolnienia skazanego z jednostki penitencjarnej (sytuacje takie mogą mieć miejsce jednak sporadycznie). W związku z tym uznano za uzasadnione określenie że w takich wypadkach (uzasadnionych) zarządzenie sędziego penitencjarnego o zmianie kolejności wykonania kar może zostać przesłane telefaksem (dotyczyć to będzie także innych szczególnych wypadków, których przykładów nie podano) - § 52 ust. 3 i 4,

j) wskazano sposób postępowania w przypadku, gdy dokumentacja wykonawcza (odpis orzeczenia wraz z nakazem przyjęcia) wpłynie wobec osadzonego, który zbiegł lub w wyznaczonym terminie nie powrócił z przepustki (bezprawnie przebywa poza terenem jednostki penitencjarnej) - § 54,

k) jednoznacznie ustalono, iż nie zachodzi potrzeba dokonywania nowego obliczenia okresu wykonywania kary w przypadkach, gdy zatrzymanie lub powrót skazanego lub ukaranego do jednostki penitencjarnej nastąpiły w dniu ucieczki lub w dniu wyznaczonym jako termin powrotu z przepustki - § 56 ust. 3;

64) uwzględniono nową zasadę określoną w art. 156 § 4 k.k.w. odpowiednio korygując treść przepisu § 53 ust. 1 (usuwając zdanie drugie w § 53 ust. 1 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r.);

65) doprecyzowano treść przepisu (§ 55 ust. 4 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r.) wskazując prawidłową kolejność postępowania przy obliczaniu okresu wykonywania kary, którą skrócono w trybie art. 71 § 2 k.k. oraz na poczet której zaliczono okres pozbawienia wolności - § 56 ust. 6;

66) doprecyzowano sytuacje, w których dokumentacja wykonawcza (odpis właściwego orzeczenia wraz z nakazem przyjęcia) nie podlega zwrotowi - § 57;

67) wskazano, że względy penitencjarne uzasadniające wystąpienie do sędziego penitencjarnego o zmianę kolejności wykonania kar zachodzą zwłaszcza w przypadku skierowania do wykonania kary, która - zgodnie ze znowelizowanym art. 80 § 1 k.k.w. - powinna być wykonywana po odbyciu kary dożywotniego pozbawienia wolności, oczywiście z wyjątkiem skierowania do wykonania kolejnej kary dożywotniego pozbawienia wolności - § 58 ust. 2;

68) uzupełniono treść przepisu o wskazanie obowiązku i miejsca potwierdzenia wykonania czynności związanych z obliczeniem okresu wykonywania kary, mając na względzie treść upoważnienia ustawowego („dokumentowania tych czynności”) - § 59 ust. 1;

69) odstąpiono od obowiązku sprawdzania prawidłowości obliczenia okresu wykonywania kary po każdym przetransportowaniu skazanego lub ukaranego do innej jednostki penitencjarnej. Uznano za wystarczający obowiązek jednokrotnego sprawdzenia tego obliczenia po przetransportowaniu osadzonego, z jednostki w której sporządzono obliczenie do jednostki - najczęściej - stanowiącej właściwe miejsce dalszego odbywania kary przez skazanego lub ukaranego. Uwzględniono fakt, iż obliczenie okresu wykonywania kary sporządzone przez wyznaczonego funkcjonariusza lub pracownika działu ewidencji sprawdza kierownik działu ewidencji, a następnie

zatwierdza dyrektor. Zgodnie z projektem sporządzone według tej procedury obliczenie podlega sprawdzeniu w pierwszej jednostce do której skazany lub ukarany zostanie przetransportowany, chyba że przetransportowanie nastąpiło do tzw. jednostki pośredniej, to jest jednostki, w której osadzony przebywa przez krótki okres czasu, w związku z realizacją jego dalszego przetransportowania do kolejnej jednostki. Sytuacja taka ma miejsce, w przypadku braku możliwości bezpośredniego przetransportowania osadzonego do jednostki docelowej. Wówczas osadzony transportowany jest do jednostki położonej przy trasie przekazu (jednostki pośredniej), a następnie dopiero z tej jednostki do jednostki docelowej.

Aktualnie każde przetransportowanie, nawet to związane z kilkudniowym pobytem w danej jednostce, powoduje konieczność dokonania sprawdzenia obliczenia okresu wykonywania kary. Praktyka wskazuje, że wielokrotne sprawdzanie dokonanych obliczeń po przetransportowaniu nie zawsze odnosiło zamierzony (oczekiwany) skutek i zdarzały się przypadki, że nieprawidłowe obliczenia nie były korygowane we właściwym czasie (pomimo kilku sprawdzeń po przetransportowaniu), co wydaje się, że może wynikać z pewnego rozproszenia odpowiedzialności. Nie bez znaczenia pozostaje ogromne obciążenie służby ewidencyjnej, jakie powoduje realizacja obowiązku każdorazowego sprawdzania wszystkich dokonanych obliczeń (nierzadko kilku lub kilkunastu) i *de facto* wynikające z wielokrotnego sprawdzania „rozmywanie się” odpowiedzialności za błędy. W związku z tym zakłada się, że wprowadzony mechanizm sprawdzania prawidłowości obliczenia już sporządzonego, konkretyzujący odpowiedzialność za ewentualne nieprawidłowości w tym zakresie, będzie wystarczająco zabezpieczać administrację jednostki penitencjarnej przed konsekwencjami dokonania nieprawidłowego obliczenia okresu wykonywania kary - § 59 ust. 2;

- 70) doprecyzowano treść § 60 ust. 3 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r., wyraźnie podkreślając, że podstawę proponowanego obliczenia okresu wykonywania kary powinny stanowić posiadane przez administrację dokumenty, w tym przede wszystkim sporządzona przez sąd dokumentacja wykonawcza, tj. odpis orzeczenia (orzeczeń) wraz z nakazem przyjęcia, ale także archiwalne akta ewidencyjne (akta osobowe część „A”). W wypadku wątpliwości powstałych w związku z wykonaniem orzeczenia dyrektor zobowiązany jest wystąpić do właściwego sądu z wnioskiem o ich rozstrzygnięcie w trybie art. 13 § 1 k.k.w. - § 61 ust. 3;
- 71) dostosowano zakres danych odnotowywanych w systemie Noe.NET do możliwości nowego systemu elektronicznej ewidencji osadzonych - § 63;
- 72) usunięto unormowania określające czynności wykonywane w związku z uprzednio funkcjonującym, nieaktualnym już systemem informatycznym, przewidziane w § 63 ust. 6 i 7 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r.;
- 73) odstąpiono od szczegółowego wskazywania sposobu prowadzenia akt ewidencyjnych, uznając, że niezbędne jest stworzenie mechanizmu umożliwiającego dynamiczne reagowanie na występujące w praktyce potrzeby i konieczność uwzględniania zmian

następujących w przepisach prawa. Wskazano dokumenty, które podlegają gromadzeniu w aktach ewidencyjnych (które przechowuje się w tych aktach) - § 65;

74) odstąpiono od ewidencjonowania w aktach ewidencyjnych danych dotyczących przepustek (informacje o planowanych i zrealizowanych przepustkach są odnotowywane wyłącznie w systemie Noe.NET) oraz informacji o czasowym pobycie osadzonych w innych jednostkach penitencjarnych (są to krótkotrwałe pobyty faktyczne, uzasadnione najczęściej koniecznością udzielenia pomocy medycznej, jednak bez wymogu formalnego realizowania transportu – skazany pozostaje w ewidencji dotychczasowej jednostki), gdyż dane te dostępne są w systemie Noe.NET - § 65 ust. 2 pkt 4 i § 125 ust. 6 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r.;

75) wprowadzono istotne ograniczenia w wydaniu z jednostki penitencjarnej akt prowadzonych przez dział ewidencji. Obecnie zdarzają się sytuacje, że akta te są przez okres kilku tygodni, a nawet kilku miesięcy, „przetrzymanywane” przez organy wymiaru sprawiedliwości, co w istotny sposób utrudnia prawidłową realizację czynności administracyjnych oraz może zagrażać praworządному wykonywaniu pozbawienia wolności. Wydanie akt ewidencyjnych wiąże się z wydaniem znajdujących się w nich dokumentów, w tym odpisów orzeczeń, przesłanych do wykonania dyrektorowi jednostki penitencjarnej (jako organowi powołanemu do ich wykonania). Należy mieć ponadto na względzie, że akta ewidencyjne są niezbędne, w szczególności, dla wprowadzenia do wykonania kolejnego orzeczenia, w tym zwłaszcza wyroku łącznego obejmującego niektóre z wykonywanych kar, dla zwolnienia osadzonego ze sprawy lub z jednostki, ale także do realizacji innych niezwykle istotnych czynności administracyjnych (np. sprawdzenia tożsamości w związku z jego wydaniem poza teren lub opuszczeniem jednostki z innego powodu, przyjęciem do jednostki osadzonego, który zbiegł lub w wyznaczonym terminie nie powrócił z przepustki). Wskazano więc, że poza kierownikami jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, akta ewidencyjne mogą być wydane uprawnionym organom, ale tylko wówczas, gdy wykonane zostały wszystkie znajdujące się w nich orzeczenia, oraz dodatkowo, gdy „dokumentacja osadzonego może zostać przekazana do archiwum” (por. § 136 ust. 3 i § 137 ust. 7). Powyższe uznano za konieczne, aby wyeliminować wszelkie wątpliwości w zakresie postępowania z aktami ewidencyjnymi skazanych i ukaranych zwolnionych na przerwę w wykonaniu kary. Dlatego też wyraźnie wskazano, że także akta ewidencyjne osób zwolnionych na przerwę w wykonaniu kary, wymagają specjalnej „ochrony”, gdyż są niezbędne dla prawidłowej realizacji czynności administracyjnych (por. § 27, § 77 ust. 4 pkt 2 i 3, § 78, § 137 ust. 7 i § 138). Jedyne wyjątek w tym względzie stanowią organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości prowadzące postępowanie karne, gdy akta te są im niezbędne w związku z tym postępowaniem.

Ponadto należy podkreślić, że nie jest możliwe, w szczególności ze względów praktycznych (technicznych), założenie takich akt zastępczych, które zapewniłyby prawidłowe i legalne (bezpieczne) wykonanie czynności związanych ze zwolnieniem ze sprawy lub z jednostki penitencjarnej, czy też wprowadzeniem do wykonania kolejnego orzeczenia. Nie bez znaczenia jest także fakt, iż zarówno sąd lub prokurator

w postępowaniu karnym, jak i właściwe organy w postępowaniu cywilnym lub innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, mogą zażądać udzielenia niezbędnych informacji w oparciu o dokumenty zawarte w aktach ewidencyjnych (bez wydania samych akt). Jednocześnie trzeba zwrócić uwagę, że ograniczenia te nie dotyczą teczki osobopoznawczej, zawierającej wszystkie istotne informacje o osadzonym (także obliczenie okresu wykonywania kary) i prowadzonych wobec niego oddziaływaniach, co ma szczególne i wydaje się największe znaczenie dla postępowania przed sądem penitencjarnym lub sądem wyższej instancji rozpoznającym zażalenie na postanowienie sądu penitencjarnego - § 67;

76) skorygowano zapis określający miejsce przechowywania karty ewidencji widzeń - § 68 ust. 2;

77) zrezygnowano z prowadzenia, w tradycyjny sposób, skorowidza alfabetycznego, skoro tę funkcję o wiele lepiej spełnia system Noe.NET. Z tego samego powodu zastąpiono książkę ruchu osadzonych nowym dokumentem „książką stanu osadzonych”, służącym przede wszystkim formalnemu uzgadnianiu stanu osadzonych pomiędzy działem ewidencji a dowódcą zmiany. Dokument ten służy także do ustalania stanu osadzonych do zaprowiantowania oraz kontroli prawidłowości ilościowego sporządzania stanu żywionych - § 69 ust. 1;

78) zrezygnowano z odnotowywania w księdze głównej osadzonych niektórych informacji wymienionych w § 70 ust. 2 pkt 5, ust. 3 i 4 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r., które równolegle wprowadzane są do systemu Noe.NET - § 70 ust. 2 pkt 5 i 6;

79) określono, że w przypadku czasowego przeniesienia osadzonego do innej jednostki penitencjarnej należy przewozić go wraz z aktami ewidencyjnymi oraz innymi dokumentami, których skompletowanie nie spowoduje opóźnienia w przewiezieniu. Obowiązek taki dotyczy czasowego przeniesienia osób tymczasowo aresztowanych, względem których nie stosuje się przepisów o wykonywaniu kary pozbawienia wolności, oraz tymczasowo aresztowanych, względem których stosuje się przepisy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności, skazanych i ukaranych, jeżeli powodem przeniesienia jest konieczność udzielenia natychmiastowej pomocy lekarskiej. W takich przypadkach akta, w których przecież znajdują się dokumenty stanowiące podstawę prawną pozbawienia wolności, powinny znajdować się w jednostce, w której przebywa osadzony. Powyższe pozwoli, jeżeli wystąpi taka konieczność, zwolnić osadzonego z jednostki (najczęściej będą to przypadki przerwy w wykonaniu kary ze względu na stan zdrowia), ale także wyeliminuje sytuacje, gdy w związku z przepisaniem do ewidencji jednostki czasowego pobytu (skreśleniem z ewidencji jednostki, w której dotychczas przebywał i ujęciem w ewidencji jednostki czasowego pobytu), akta ewidencyjne przesyłane są pocztą, co powoduje czasową „utrata” kontroli nad ważnymi dokumentami dotyczącymi wykonywania pozbawienia wolności - § 71;

80) dostosowano procedury związane z orzeczeniami oczekującymi na wykonanie do możliwości stworzonych przez jedną, centralną bazę danych o osobach pozbawionych wolności, co umożliwi wyeliminowanie przypadków, gdy wobec braku przepływu

informacji, w jednej jednostce penitencjarnej znajdować się będzie niewykonywane orzeczenie (orzeczenie oczekujące na wykonanie) pomimo tego, iż skazany lub ukarany jest pozbawiony wolności w innej jednostce. Analogiczna zasada dotyczyć ma także orzeczeń zawartych w aktach zwolnionego na przerwę w wykonaniu kary - § 77 i 78;

81) uregulowano możliwość wykonywania orzeczenia przesłanego za pośrednictwem telefaksu pomiędzy jednostkami penitencjarnymi (§ 77 ust. 5 i 9), o ile dotyczy to podlegającego wykonaniu orzeczenia przesłanego przez sąd wraz z wyznaczonym terminem stawienia się do odbycia kary (znajdującego się w posiadaniu jednostki penitencjarnej innej niż ta, w której przebywa osadzony). Wyraźnie wskazano, że orzeczenie takie należy bezzwłocznie wprowadzić do wykonania wobec osoby pozbawionej wolności i że w takim przypadku nie ma znaczenia wyznaczony przez sąd termin stawienia się do odbycia kary, który jeszcze nie upłynął - § 77 ust. 5 zdanie drugie;

82) określono tryb postępowania:

a) działu ewidencji aresztu śledczego przed odnotowaniem w rejestrze orzeczeń oczekujących na wykonanie informacji o przesłanym przez sąd podlegającym wykonaniu orzeczeniu. Wskazano przypadki, w których przesłane orzeczenie należy zwrócić do sądu - § 77 ust. 3 i 4,

b) w przypadku, gdy do różnych aresztów śledczych wpłyną orzeczenia oczekujące na wykonanie dotyczące tego samego skazanego lub ukaranego - § 77 ust. 4,

c) w przypadku, gdy wpłynie – jako orzeczenie oczekujące – wyrok łączny, które obejmuje wszystkie lub niektóre z kar wykonywanych wobec skazanego lub ukaranego przed jego zwolnieniem na przerwę w wykonaniu kary - § 77 ust. 6 i ust. 8 zdanie trzecie,

d) jeżeli akta ewidencyjne i pozostała dokumentacja zwolnionego na przerwę w wykonaniu kary, znajdują się w jednostce penitencjarnej innej niż ta do której wpłynął wyrok łączny, przesłany przez sąd wraz z terminem stawienia się do odbycia wymierzonej nim kary pozbawienia wolności - § 77 ust. 6;

83) zrezygnowano z informowania sądu penitencjarnego, w odstępach 6 - miesięcznych, o tym, że skazany lub ukarany, który w terminie nie powrócił z przerwy w wykonaniu kary, nadal nie zgłosił się lub nie został doprowadzony, ponieważ do czasu przesłania sądowi penitencjarnemu nowego obliczenia okresu wykonywania kary (sporządzonego po przyjęciu zgodnie z § 39 ust. 4), które stanowi informację o ponownym osadzeniu zwolnionego na przerwę, istnieje domniemanie, że skazany lub ukarany bezprawnie przebywa na wolności. Informacja o tym zaś jest już w posiadaniu sądu (§ 130), który w takich przypadkach najczęściej zarządza poszukiwanie skazanego lub ukaranego listem gończym. Uregulowania takie znajdowały się w § 78 ust. 4 i 5 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r.;

84) wskazano, że w rejestrze osadzonych wydanych poza teren jednostki penitencjarnej należy umieścić także osadzonego czasowo wydanego za granicę w związku

z prowadzonym tam przeciwko niemu postępowaniem karnym. Dotychczasowe unormowanie zawarte w rozporządzeniu z dnia 13 stycznia 2004 r., uzupełniono mając na względzie regulację zawartą w art. 607o k.p.k., w brzmieniu ustalonym art. 2 pkt 21 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. *o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw*, a także mając na względzie art. 611h § 4 k.p.k. - § 81 ust. 1 pkt 1 lit. b. Odpowiednie regulacje dotyczące czasowego wydania poza teren jednostki zawarto również w przepisach § 10 ust. 2 pkt 4 i § 89 ust. 3;

- 85) skorygowano brzmienie przepisu § 83 ust. 2 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r., wykreślając wyrazy „*listem gończym*”, gdyż przypadki wprowadzenia do wykonania postanowienia o tymczasowym aresztowaniu w innej sprawie wobec osoby już pozbawionej wolności nie dotyczą tylko osób poszukiwanych listem gończym - § 83 ust. 2;
- 86) doprecyzowano sposób prowadzenia kalendarza zwolnień tymczasowo aresztowanych, uwzględniając brzmienie § 1 ust. 1 pkt 30 i § 113 ust. 1. Otrzymanie odpisu postanowienia o przedłużeniu tymczasowego aresztowania, w którym nie określono terminu jego upływu albo otrzymanie niezbędnej dokumentacji wykonawczej (odpis właściwego orzeczenia wraz z nakazem przyjęcia) skutkuje skreśleniem z kalendarza zwolnień tymczasowo aresztowanych. W § 83 ust. 4 i 5 użyto określenia obejmującego swym zakresem zarówno postanowienia o przedłużeniu tymczasowego aresztowania, w których termin jego trwania oznaczono, jak i takie, w których terminu tego nie oznaczono - § 83 ust. 3 - 5;
- 87) wskazano, że w kalendarzu terminów czynności procesowych należy gromadzić również informacje o czynnościach wykonywanych na terenie jednostki penitencjarnej w drodze tzw. wideokonferencji (przesłuchania na odległość) - § 84;
- 88) doprecyzowano zasady ewidencjonowania tymczasowo aresztowanych po wyroku skazującym sądu pierwszej instancji, wyraźnie wskazując, że zmiana w tym zakresie następuje dopiero po decyzji komisji penitencjarnej - § 85 ust. 1;
- 89) wskazano, że po otrzymaniu zawiadomienia o uprawomocnieniu się wyroku sądu pierwszej instancji tymczasowo aresztowanego, wobec którego nie mogły być stosowane przepisy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności, ewidencjonuje się jako tymczasowo aresztowanego, względem którego stosuje się przepisy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności. Dalsze traktowanie takiej osoby jako tymczasowo aresztowanej, względem której nie mogą być stosowane przepisy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności, nie znajduje żadnego uzasadnienia. Jednocześnie należy mieć na względzie, że w świetle przepisów rozporządzenia skazanym jest osoba, wobec której sąd skierował prawomocny wyrok do wykonania wraz z nakazem przyjęcia do odbycia kary - § 85 ust. 3;
- 90) określono, że zasady postępowania w zakresie ewidencjonowania osadzonych, dotyczące tymczasowo aresztowanych skazanych wyrokiem sądu pierwszej instancji, należy odpowiednio stosować także wobec osób tymczasowo aresztowanych,

- skazanych za granicą przez sąd państwa obcego lub międzynarodowy trybunał karny - § 85 ust. 4;
- 91) ustalono sposób dokumentowania pobrania przez organ doprowadzający dokumentów znajdujących się w depozycie osadzonego - § 88 ust.6;
- 92) określono, że wydając osadzonego w celu umieszczenia w pomieszczeniu Policji (art. 223b k.k.w.) nie przekazuje się Policji karty ewidencji widzeń - § 89 ust. 2;
- 93) doprecyzowano brzmienie przepisu wskazując na konieczność uzyskania zgody, na wydanie tymczasowo aresztowanego poza teren aresztu śledczego do udziału w czynności procesowej w innej sprawie, w której nie zastosowano tego środka, od każdego organu dysponującego - jeżeli wobec tej osoby zastosowano w kilku sprawach tymczasowe aresztowanie - § 90 ust.1;
- 94) wskazano, że wydanie do udziału w czynności procesowej poza terenem jednostki penitencjarnej osadzonego objętego szczególną ochroną, w myśl przepisów ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. *o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy*, powinno się wiązać z powiadomieniem o tym organu wzywającego, który skierował do wykonania nakaz wydania, oraz organu doprowadzającego realizującego czynność doprowadzenia (§ 91 ust. 3). Jednakże mając na względzie szczególne, specyficzne przyczyny objęcia szczególną ochroną, wprowadzono możliwość odstąpienia od realizacji tego obowiązku, jeżeli tak ustalił dyrektor, określając sposób realizacji szczególnej ochrony osadzonego (zgodnie z art. 88d § 5 k.k.w. lub art. 212ba § 5 k.k.w.) - § 91 ust. 1;
- 95) uwzględniono konieczność dokumentowania braku możliwości wydania osadzonego do udziału w czynności procesowej ze względu na jego stan zdrowia odsyłając do przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 stycznia 2008 r. *w sprawie trybu wystawiania zaświadczenia potwierdzającego zdolność albo niezdolność stawiennictwa osoby pozbawionej wolności na wezwanie lub zawiadomienie sądu lub organu prowadzącego postępowanie karne* (Dz. U. Nr 14, poz. 87) – § 92 ust. 2;
- 96) określono tryb postępowania administracji, jeżeli organy wzywające nie dokonają stosownych uzgodnień w przypadku kolizji terminów czynności procesowych realizowanych poza terenem jednostki penitencjarnej - § 94 ust. 2;
- 97) ustalono sposób postępowania w przypadku, gdy polecenie przetransportowania wydał jeden z kilku organów dysponujących, wskazując, że w takim przypadku wymagana jest zgoda każdego z pozostałych organów i do czasu otrzymania pisemnej informacji o dokonanych uzgodnieniach, osadzonego się nie transportuje - § 95 ust. 5;
- 98) określono, że w przypadku konieczności przetransportowania do właściwego aresztu śledczego (zgodnie z ustaloną rejonizacją osadzania) oraz wydania z tego aresztu do udziału w czynności procesowej, tymczasowo aresztowanych poszukiwanych, dopuszcza się wykonanie nakazów wydania przesłanych za pośrednictwem telefaksu (nakazu wydania w celu przetransportowania oraz nakazu wydanie bezpośrednio po przetransportowaniu z jednostki właściwej dla organu dysponującego). Sytuacje takie

mają miejsce bezpośrednio po osadzeniu poszukiwanego, gdyż wówczas brak jest możliwości doręczenia oryginału nakazu, a konieczne jest wykonanie niezbędnych czynności procesowych z jego udziałem (§ 308 ust. 1 *Regulaminu urzędowania sądów powszechnych*, § 199 ust. 1 *Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury*) - § 95 ust. 7;

99) skorygowano treść przepisu mając na względzie znowelizowany art. 100 k.k.w. - § 96 ust. 1;

100) wskazano na sposób postępowania w przypadku, gdy wobec skazanego wydanego do udziału w czynności procesowej zastosowano tymczasowe aresztowanie w sprawie, w której wykonywana była przedmiotowa czynność. Skazanego należy doprowadzić do jednostki penitencjarnej, z której został wydany (aby uniknąć sytuacji ewidencjonowania tej samej osoby w dwóch różnych jednostkach), a następnie przenieść go do „najbliższego” (właściwego) aresztu śledczego w trybie § 19 rozporządzenia - § 97;

101) dostosowano do obowiązujących aktów normatywnych przepisy określające jakim podmiotom, oraz na podstawie jakich dokumentów, należy umożliwić przeprowadzanie czynności procesowych na terenie jednostek penitencjarnych (§ 100, 102, 103 i 104). W szczególności uwzględniono:

a) zmiany wynikające z reformy systemu kształcenia kadr sądownictwa i likwidacji urzędu asesora sądowego – ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. *o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury* (Dz. U. Nr 26, poz. 157, z późn. zm.) - § 100 ust. 1 pkt 3,

b) nowelizację Kodeksu karnego skarbowego, powodującą konieczność użycia określenia „*funkcjonariusze finansowych organów postępowania przygotowawczego lub organów nadrzędnych nad finansowymi organami postępowania przygotowawczego*”, zgodnie z art. 53 § 37 i 38 k.k.s., w brzmieniu ustalonym art. 1 pkt 41 lit. i ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. *o zmianie ustawy - Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 178, poz. 1479) - § 100 ust. 1 pkt 2 i § 104 ust. 1,

c) powołanie nowej służby Centralnego Biura Antykorupcyjnego, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2006 r. *o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym* (Dz. U. Nr 104, poz. 708, z późn. zm.) – § 100 ust. 1 pkt 2;

102) zaproponowano, mając na uwadze treść art. 8b § 2 k.k.w. dodanego na mocy ustawy nowelizującej k.k.w. (art. 1 pkt 5), ustalenie nowych zasad dokonywania czynności procesowych na terenie aresztu śledczego przez prokuratorów. Zaprojektowane unormowanie przewiduje, że prokurator wykonujący czynności służbowe w sprawie, w której nie zastosowano tymczasowego aresztowania (np. prowadząc postępowanie sprawdzające, o którym mowa w art. 307 k.p.k., czynności w trybie art. 308 § 1 k.p.k., czynności w postępowaniu przygotowawczym, ale także w postępowaniu wykonawczym) może dokonać na terenie aresztu śledczego stosownych czynności z udziałem

tymczasowo aresztowanego pozostającego w dyspozycji innego organu (sądu lub prokuratora) na podstawie legitymacji służbowej oraz dokumentu, z treści którego wynika, że wykonuje na terenie jednostki czynności służbowe, bez pisemnego zezwolenia organu dysponującego (§ 90). Tak więc z tymczasowo aresztowanym na terenie aresztu śledczego czynności może dokonać prokurator prowadzący postępowanie przygotowawcze w sprawie, w której zastosowano tymczasowe aresztowanie - na podstawie legitymacji, a także inny prokurator niebędący organem dysponującym, który niekoniecznie prowadzić musi postępowanie przygotowawcze - na podstawie legitymacji i stosownego dokumentu z którego treści wynika, że wykonuje czynności służbowe. Projektując nowe rozwiązanie uwzględniono w szczególności treść przepisów art. 8b § 1 w zw. z § 2 k.k.w., art. 2, art. 3 ust. 1 pkt 4 i art. 35 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. *o prokuraturze* (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39, z późn. zm.) - § 100 ust. 3 i 4;

- 103) wskazano, iż sędziemu penitencjarnemu, Rzecznikowi Praw Obywatelskich i Rzecznikowi Praw Dziecka, jak również osobie upoważnionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich lub Rzecznika Praw Dziecka, udziela się widzenia z tymczasowo aresztowanym bez konieczności doręczenia zarządzenia o wyrażeniu zgody na takie widzenie wydanego przez organ dysponujący - § 103;
- 104) uregulowano tryb postępowania w wypadku realizacji z udziałem osadzonego czynności procesowych na terenie jednostki penitencjarnej w ramach tzw. wideokonferencji (przesłuchania na odległość) - § 105;
- 105) określono, że potwierdzenie odbioru korespondencji albo niedoręczoną lub nieprzyjętą przesyłkę z korespondencją, nie tylko przekazuje się placówce pocztowej (placówce Poczty Polskiej albo placówce innego operatora), ale także oddaje pracownikowi placówki pocztowej danego operatora lub innej osobie uprawnionej do doręczenia przesyłek na podstawie odrębnych przepisów (osoba zatrudniona w sądzie, komornik, funkcjonariusz Policji itd.) - § 108 ust. 3, § 109 ust. 4 i 5;
- 106) doprecyzowano zasady postępowania z korespondencją urzędową dotyczącą adresata, który został przetransportowany do innej jednostki penitencjarnej, poprzez wskazanie, iż w takim przypadku obowiązują zasady postępowania określone w § 109 ust. 1, 2, 4 i 5. Wyraźnie wskazano, że ten sam tryb postępowania dotyczy korespondencji urzędowej poleconej do której dołączono potwierdzenie odbioru, jak i korespondencji do której takiego potwierdzenia nie dołączono. Jednocześnie doprecyzowano przepis wskazując, iż w przypadku korespondencji urzędowej adresowanej do jednostki penitencjarnej, a dotyczącej osadzonego (np. dokumentacja wykonawcza w kolejnej sprawie), którą przesłano jako przesyłka polecona, przesyłając ją w ślad za przetransportowanym, należy przesłać ją także jako przesyłkę poleconą - § 110 ust. 1 i 2;
- 107) wskazano na konieczność ustalenia przez dyrektora jednostki penitencjarnej sposobu dokumentowania faktu zapoznania osadzonego z aktami przesłanymi w tym celu przez sąd lub prokuratora - § 111 ust. 3;

- 108) uwzględniając art. 217b k.k.w. w brzmieniu ustalonym ustawą nowelizującą k.k.w. (art. 1 pkt 93), wskazano jakiej korespondencji tymczasowo aresztowanego nie przesyła się za pośrednictwem organu dysponującego. Korespondencję z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz innymi organami wymienionymi w art. 217b § 3 k.k.w., przesyła się za pośrednictwem organu dysponującego tylko wówczas, gdy organ tak zarządzi - § 112 ust. 1;
- 109) określono, że obowiązek przetłumaczenia korespondencji w języku obcym prowadzonej przez tymczasowo aresztowanego, względem którego stosuje się przepisy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności, skazanego lub ukaranego, spoczywa na jednostce penitencjarnej, w której przebywa osadzony, a nie na okręgowym inspektoracie Służby Więziennej - § 112 ust. 2;
- 110) wskazano, że informacje dotyczące bezpieczeństwa jednostki penitencjarnej lub ochrony interesu społecznego, uzyskane w wyniku cenzury korespondencji przekazuje się funkcjonariuszowi, odpowiedzialnemu za gromadzenie i przetwarzanie informacji uzyskanych w wyniku czynności profilaktycznych, o którym mowa w § 24 pkt 3 rozporządzenia z dnia 31 października 2003 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej (Dz. U. Nr 194, poz. 1902, z późn. zm.) - § 112 ust. 4;
- 111) określono, że w przypadku cenzurowania korespondencji tymczasowo aresztowanego przez dyrektora aresztu śledczego, na podstawie art. 217ba § 1 pkt 3 k.k.w. (przepis dodany ustawą z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy), czynności z tym związane wykonuje się zgodnie z ustalonym przez dyrektora sposobem realizacji szczególnej ochrony tego osadzonego - § 112 ust. 6;
- 112) doprecyzowano kiedy następuje zwolnienie tymczasowo aresztowanego w związku z upływem terminu stosowania tymczasowego aresztowania, wskazując dokumenty jakie jednostka penitencjarna powinna otrzymać przed upływem terminu stosowania tymczasowego aresztowania (§ 1 ust. 1 pkt 30 i § 83 ust. 3 i 4) - § 113 ust. 1;
- 113) rozszerzono zakres stosowania przepisu § 113 ust. 2 pkt 6 także na obywateli polskich, co związane jest ze zmianami w prawie stwarzającymi możliwość przekazywania ich do innego państwa na podstawie europejskiego nakazu aresztowania, oraz wskazano, iż zwolnienie osadzonego w związku z jego przekazaniem do innego państwa, na podstawie europejskiego nakazu aresztowania, może nastąpić w oparciu o stosowne postanowienie sądu, wraz z odpowiednim nakazem - § 113 ust. 2 pkt 5 i 6;
- 114) wskazano w § 113 ust. 2 pkt 7, iż przepis ten dotyczy nieletniego wychowanka zakładu poprawczego;
- 115) określono, że zwolnienie tymczasowo aresztowanego cudzoziemca może nastąpić po otrzymaniu odpisu wniosku o przejęcie ścigania wraz z pismem organu dysponującego informującym o rozstrzygnięciu w przedmiocie przekazania ścigania i nakazem wydania. Wskazano również, że dokumenty te mogą być przesłane telefaksem - § 113 ust. 2 pkt 8 i ust. 6;

- 116) wskazano na wymogi formalne, jakie muszą spełniać dokumenty stanowiące podstawę zwolnienia, o których mowa w § 113 ust. 2 pkt 3 i 8 oraz § 114 ust. 2 pkt 11;
- 117) w § 113 i § 114 odstąpiono od szczegółowego wskazywania rodzaju środka zabezpieczającego, tak jak to miało miejsce w rozporządzeniu z dnia 13 stycznia 2004 r. (§ 111 ust. 2 pkt 4 i § 112 ust. 2 pkt 7 tego rozporządzenia), mając na względzie, że jednym z dokumentów stanowiących podstawę zwolnienia osadzonego jest polecenie doprowadzenia do właściwego zakładu (miejsca wykonywania środka zabezpieczającego właściwego rodzaju), wydane przez sąd w wykonaniu prawomocnego orzeczenia o zastosowaniu środka zabezpieczającego;
- 118) wskazano, że podstawę zwolnienia ze sprawy stanowi także zarządzenie sędziego penitencjarnego o wykonaniu w pierwszej kolejności środka zabezpieczającego zastosowanego w innej sprawie, wraz z odpisem prawomocnego orzeczenia i poleceniem doprowadzenia celem umieszczenia we właściwej placówce leczniczej. Doprecyzowano jednocześnie, że „inna sprawa”, w której zastosowano środek zabezpieczający, mogła być wykonywana w jednostce penitencjarnej (ust. 7), lecz mogła również wpłynąć do jednostki bezpośrednio jako orzeczenie o zastosowaniu tego środka wobec osadzonego i nie być wykonywana w areszcie śledczym lub zakładzie karnym (§ 58 ust. 3) - § 114 ust. 2 pkt 9;
- 119) określono, że w związku z przepisami ustawy z dnia 7 września 2007 r. o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (Dz. U. z 2010 r. Nr 142, poz. 960), zwolnienie może nastąpić po otrzymaniu postanowienia sądu penitencjarnego o udzieleniu skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego, wraz z nakazem zwolnienia - § 114 ust. 2 pkt 1 lit. c;
- 120) uwzględniono treść art. 46 i 47 k.k.w., w brzmieniu ustalonym na podstawie art. 1 pkt 18 i 19 ustawy nowelizującej k.k.w., i zrezygnowano z uregulowania przewidującego, że zwolnienie skazanego ze sprawy następuje po otrzymaniu odpisu postanowienia sądu o zamianie zastępczej kary pozbawienia wolności na wykonywanie pracy społecznie użytecznej oraz o warunkowym zawieszeniu wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności (§ 112 ust. 2 pkt 1 lit. h i lit. i rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r.) - § 114 ust. 2 pkt 1;
- 121) uchylono przepisy regulujące tryb postępowania w przypadku stwierdzenia nieważności orzeczenia, ponieważ takiej sytuacji nie przewidują już przepisy k.p.k. (§ 113 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r.);
- 122) przyznano dyrektorowi jednostki penitencjarnej prawo określenia terminu i sposobu powiadamiania poszczególnych służb w podległej mu jednostce o mającym nastąpić zwolnieniu osadzonego z jednostki - § 119;
- 123) określono, że kierownik działu ewidencji kompletując dokumentację dotyczącą zwolnienia osadzonego, którą następnie przedstawia dyrektorowi, nie dołącza akt osobowych część „C” (akt dotyczących zatrudnienia osadzonego) oraz zaświadczenia

- o zatrudnienia osadzonego (§ 118 ust. 1 pkt 3 lit. c i d oraz ust. 3 pkt 3 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r.) - § 120 ust. 1 i 3;
- 124) nałożono na dyrektora obowiązek kontroli czynności niezbędnych dla prawidłowego zwolnienia osadzonego - § 120 ust. 2;
- 125) określono, że kierownik działu ewidencji, a nie dyrektor, dokonuje kontroli kalendarza zwolnień skazanych i kalendarza zwolnień tymczasowo aresztowanych, przed zakończeniem urzędowania, sprawdzając, czy przygotowane zostały niezbędne dokumenty dotyczące zwolnienia wszystkich osadzonych - § 120 ust. 7;
- 126) określono termin przesłania zawiadomienia o zwolnieniu - § 123 ust. 7;
- 127) wskazano, że obowiązek powiadamiania właściwych organów wymienionych w § 124 ust. 1 dotyczy także wszczęcia przed sądem penitencjarnym sprawy o udzielenie skazanemu cudzoziemcowi zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego - § 124 ust. 1 i 2;
- 128) doprecyzowano jakie organy należy powiadomić o terminie zwolnienia cudzoziemca lub o wszczęciu wobec niego postępowania w przedmiocie przerwy w wykonaniu kary, warunkowego zwolnienia albo zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego, mając na względzie art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. *o cudzoziemcach*, w brzmieniu ustalonym na podstawie art. 1 pkt 49 ustawy z dnia 24 października 2008 r. *o zmianie ustawy o cudzoziemcach i niektórych innych ustaw* (Dz. U. nr 216, poz. 1367). Na mocy tej nowelizacji obowiązek doprowadzenia cudzoziemca do granicy od 1 stycznia 2009 r. realizuje komendant oddziału Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, którego należy powiadamiać o przewidywanym terminie zwolnienia cudzoziemca z jednostki penitencjarnej. Dotychczas obowiązek doprowadzenia cudzoziemca do granicy realizował komendant wojewódzki Policji właściwy ze względu na miejsce jego pobytu. Jednocześnie pozostawiono obowiązek informowania właściwego miejscowo komendanta wojewódzkiego Policji, kopią powiadomienia, o planowanych zwolnieniach cudzoziemców, także tych, których termin zwolnienia nie był wcześniej znany, w tym również tymczasowo aresztowanych (§ 124 ust. 3) - § 124 ust. 1 pkt 2;
- 129) nałożono na dyrektorów jednostek penitencjarnych obowiązek powiadamiania komendanta oddziału Straży Granicznej właściwego terytorialnie dla siedziby jednostki penitencjarnej o terminie posiedzenia, podczas którego sąd penitencjarny będzie rozpoznawał sprawę udzielenia cudzoziemcowi warunkowego przedterminowego zwolnienia, przerwy w wykonaniu kary albo zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego. Przekazanie tej informacji jest możliwe po otrzymaniu z sądu penitencjarnego wokandy. Jak wykazała praktyka powiadamianie Straży Granicznej o mającym nastąpić zwolnieniu skazanego cudzoziemca, w przypadkach, gdy zwolnienie następuje na podstawie decyzji sądu penitencjarnego udzielającego skazanemu warunkowego zwolnienia lub przerwy w wykonaniu kary, przekazanie informacji jest zbyt późne, bowiem zwolnienie

następuje w dniu podjęcia decyzji przez sąd lub niedługo później. Samo powiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie o warunkowe przedterminowe zwolnienie, udzielenie przerwy w wykonaniu kary albo udzielenie zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (realizowane w trybie § 124 ust. 1), z przyczyn oczywistych nie może zawierać informacji o ewentualnym terminie zwolnienia skazanego cudzoziemca, gdyż to, czy i kiedy nastąpi zwolnienie, jest uzależnione od decyzji sądu penitencjarnego. Uzyskanie przez Straż Graniczną informacji o mającym nastąpić zwolnieniu w dniu zwolnienia lub w okresie bezpośrednio poprzedzającym ten termin, w sposób istotny utrudnia lub wręcz uniemożliwia podjęcie działań organizacyjno-logistycznych niezbędnych do wykonania decyzji o wydaleniu cudzoziemca - § 124 ust. 2;

130) unormowano tryb postępowania z cudzoziemcami skazanymi prawomocnymi orzeczeniami na kary podlegające wykonaniu, wobec których istnieją podstawy do przeprowadzenia postępowania o przekazanie ich za granicę w celu wykonania orzeczonej kary (§ 125). W tym zakresie zmodyfikowano obowiązującą od 2006 r. procedurę postępowania dyrektorów jednostek penitencjarnych, ustaloną na podstawie uzgodnień dokonanych pomiędzy Dyrektorem Generalnym Służby Więziennej, Ministerstwem Sprawiedliwości a Prezesem Urzędu Do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców. Projektowane rozwiązanie ma umożliwić przekazywanie skazanych:

a) w oparciu o zasady przewidziane w *Protokole dodatkowym do Konwencji o przekazywaniu osób skazanych*, sporządzonym w Strasburgu w dniu 19 grudnia 1997 r. i w związku z art. 88 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. *o cudzoziemcach* (Dz. U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573),

b) na podstawie przepisów mających zastosowanie wyłącznie do obywateli Unii Europejskiej w związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. przepisów ustawy z dnia 16 września 2011 r. *o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy o prokuraturze oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym*, która stanowi dostosowanie krajowego porządku prawnego do postanowień decyzji ramowej Rady 2008/090/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. *o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków skazujących na karę pozbawienia wolności lub inny środek polegający na pozbawieniu wolności*;

131) zrezygnowano z regulowania w rozporządzeniu kwestii przekazywania Policji informacji o planowanych przepustkach osadzonych (§ 125 ust. 5 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r.). Aktualnie korzystanie przez Policję z danych zgromadzonych w systemie Noe.NET uregulowano porozumieniem zawartym pomiędzy Komendantem Głównym Policji a Dyrektorem Generalnym Służby Więziennej - § 128;

132) doprecyzowano przepis wskazując, że przekazany za granicę może być nie tylko cudzoziemiec (§ 123 ust. 1 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r.), ale także obywatel polski, w tym zwłaszcza przekazany na podstawie europejskiego nakazu aresztowania lub dostarczony do dyspozycji Międzynarodowego Trybunału Karnego - § 126 ust. 1;

- 133) skorygowano treść przepisu określającego miejsce przechowywania akt dotyczących zatrudnienia osadzonego, w przypadku jego ucieczki lub tzw. niepowrotu z przepustki, zastępując określenie akta osobowe część „C”, ogólnym pojęciem „*akta dotyczące zatrudnienia osadzonego*” - § 129 ust. 3;
- 134) uwzględniając zmiany wprowadzone ustawą nowelizującą k.k.w. wskazano, że powiadomienie o ucieczce lub tzw. niepowrocie z przepustki (a w zw. z § 130 także o niepowrocie z przerwy w wykonaniu kary) przesyła się do komendy powiatowej (miejskiej) Policji właściwej dla miejsca stałego pobytu osadzonego (w § 126 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r. - „*miejsca zameldowania*”) - § 129 ust. 1 pkt 1;
- 135) nałożono na jednostki penitencjarne obowiązek natychmiastowego powiadomiania Policji, za pośrednictwem telefaksu, o ponownym przyjęciu osadzonego, który zbiegł lub nie powrócił z przepustki - § 129 ust.4;
- 136) doprecyzowano termin przesyłania powiadomień o tzw. niepowrocie skazanego lub ukaranego z przerwy w wykonaniu kary oraz wniosku o zatrzymanie - § 130 ust. 1;
- 137) wskazano zasadę, że jeżeli osoba skreślona z ewidencji jednostki penitencjarnej zostanie osadzona w innej sprawie, jednostka przyjmująca tę osobę zobowiązana jest powiadomić jednostkę, w której nastąpiło skreślenie, o konieczności przesłania stosownych powiadomień. Po wdrożeniu systemu Noe.NET informacja o uprzednich pobytach osadzonego w jednostkach penitencjarnych dostępna jest w systemie Noe.NET. Uprzednio informacja taka była z pewnym opóźnieniem przesyłana przez Centralny Zarząd Służby Więziennej - § 131 ust. 5;
- 138) rozstrzygnięto wątpliwości związane z trybem postępowania w przypadku, gdy po ucieczce lub samowolnym przedłużeniu czasu przepustki przyjęto osadzonego, wobec którego zawieszono postępowania nie we wszystkich skierowanych do wykonania sprawach, poprzez wskazanie, iż w każdym przypadku, gdy nastąpiło przyjęcie takiej osoby, należy przystąpić ponownie do wykonywania wszystkich orzeczeń, jeżeli wyłącznym powodem ich zawieszenia było nie ujęcie osadzonego - § 132;
- 139) wskazano jako zasadę, iż w przypadku śmierci osadzonego w czasie pobytu poza terenem jednostki penitencjarnej podstawą do zdjęcia go z ewidencji jednostki jest postanowienie o umorzeniu postępowania lub postępowania wykonawczego, wydane w trybie art. 15 k.k.w. - § 133 i 134;
- 140) zniesiono obowiązek pisemnego powiadomiania jednostek penitencjarnych przez Centralny Zarząd Służby Więziennej o możliwości przekazania dokumentacji osadzonego do archiwum (§ 131 ust. 3 i 4 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r.). Obowiązek ten wynikał z konieczności odnotowania niezbędnych informacji w bazie prowadzonej w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej na podstawie danych przesłanych pocztą elektroniczną przez jednostki penitencjarne. Uregulowano, że dokumentację osadzonego zwolnionego, zmarłego lub skreślonego z ewidencji

przekazuje się do archiwum po odnotowaniu informacji o tym fakcie w systemie Noe.NET - § 136 ust. 3;

141) wskazano na możliwość stawienia się skazanego lub ukaranego po przerwie w wykonaniu kary do aresztu śledczego, który jest najbliższy miejscu jego pobytu - § 137 ust. 2;

142) odstąpiono od unormowania zawartego w § 132 ust. 8 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r., wprowadzając wobec zwolnionych na przerwę w wykonaniu kary identyczne zasady postępowania, jak w przypadku osadzonych, którzy zbiegli lub w wyznaczonym terminie nie powrócili z przepustki (zostali skreśleni z ewidencji, a ich dokumentacja została przekazana do archiwum - § 131 ust. 2 i 3 oraz § 136 ust. 2). Zgodnie z projektowaną zmianą po otrzymaniu dokumentów, z których treści wynika, że postępowanie wykonawcze zostało zawieszono z powodu uchylania się skazanego lub ukaranego od wykonania kary, dokumentację zwolnionego przekazuje się do archiwum, powiadamiając o tym właściwe organy. Ponowne osadzenie skazanego lub ukaranego będzie możliwe po sporządzeniu nowej dokumentacji wykonawczej (rezygnuje się w ten sposób z funkcjonującego od wielu lat rozwiązania na rzecz wprowadzenia jednolitych zasad postępowania w tym zakresie). Dotychczasowe rozwiązanie powodowało, że skazany lub ukarany uchylający się od wykonywania kary, czasem przez wiele lat, cały czas figurował w rejestrze skazanych i ukaranych korzystających z przerwy w wykonaniu kary, a administracja zobowiązana była wykonywać związane z tym niezbędne czynności administracyjne, natomiast dokumentacja wykonawcza znajdująca się w jego aktach ewidencyjnych stanowiła podstawę jego ponownego pozbawienia wolności w tej sprawie. Jednocześnie konsekwentnie nałożono na administrację stosowne obowiązki związane z przekazaniem dokumentacji zwolnionego do archiwum - odpowiednio jak w przypadku zawieszenia postępowania wobec osób, które zbiegły albo w wyznaczonym terminie nie powróciły z przepustki - § 137 ust. 7 - 9;

143) określono sposób postępowania w przypadku, gdy w czasie korzystania przez skazanego z przerwy w wykonaniu kary wpłynie wyrok łączny dotyczący orzeczeń, które były wykonywane przed jego zwolnieniem. Uznano, iż w takiej sytuacji muszą obowiązywać jednolite zasady postępowania, bez względu na to, czy wyrok łączny zapadł przed zwolnieniem skazanego na przerwę, czy w trakcie jej trwania. Objęcie wyrokiem łącznym kar wykonywanych przed zwolnieniem skazanego na przerwę w wykonaniu kary nie powinno wpływać na jego sytuację prawną – czyli powinien być nadal traktowany jako korzystający z przerwy. Jako podstawową zasadę przyjęto, iż należy ustalić, czy w wyniku wyroku łącznego nie doszło do sytuacji, że kara została wykonana w całości, co może skutkować brakiem podstaw do przyjęcia skazanego po przerwie. Jednocześnie wobec zdarzających się sytuacji, iż kierując wyrok łączny sąd wyznacza skazanemu inny termin stawienia się do odbycia kary, niż wyznaczony jako termin stawienia się po przerwie, wskazano na obowiązek zwracania się do sądu penitencjarnego z wnioskiem o ustalenie terminu stawienia się skazanego do aresztu śledczego - § 138;

- 144) zawarto niezbędne regulacje dotyczące czynności administracyjnych wykonywanych w razie złożenia przez pokrzywdzonego wniosku w trybie art. 168a k.k.w. Jednostka penitencjarna przesyła stosowne powiadomienie w przypadku wykonania wobec skazanego kary w całości, jego ucieczki, wydania decyzji o udzieleniu mu przepustki, ale także wówczas, gdy skazany nie powrócił z przepustki, czy też, gdy decyzję o udzieleniu przerwy w wykonaniu kary wydał sąd lub Prokurator Generalny, o których mowa w art. 568 k.p.k. (wówczas, gdy decyzja o zwolnieniu nie została wydana przez sąd penitencjarny). Przewidziano rozwiązanie dopuszczające powiadamianie pokrzywdzonego, na jego wniosek, za pomocą telefaksu, pocztą elektroniczną lub telefonicznie (w drodze rozmowy telefonicznej lub nawet za pomocą wiadomości sms). W wypadku uzasadnionych wątpliwości co do skuteczności powiadomienia dokonanego telefaksem, pocztą elektroniczną lub telefonicznie, stosowne powiadomienie przesyła się również drogą pocztową - § 139 i 140;
- 145) wskazano zasady powiadamiania jednostek organizacyjnych Policji w trybie art. 168a § 3 i 4 k.k.w. Przewidziano możliwość powiadamiania za pomocą środków komunikacji elektronicznej, mając na uwadze na dane gromadzone w systemie Noe.NET (bieżącą aktualizację tych danych) oraz możliwość wprowadzenia pełnej automatyzacji w przesyłaniu tych powiadomień. Ponieważ z wejściem w życie ustawy nowelizującej k.k.w. nastąpi ogromny wzrost liczby powiadomień, do których przesłania zobowiązana jest Służba Więzienna, mając na uwadze dodatkowo potrzebę ograniczenia kosztów przesyłania informacji do właściwych podmiotów, szybkość i skuteczność realizacji obowiązku powiadomienia, przewiduje się wprowadzenie odpowiednich rozwiązań technicznych (w oparciu o system Noe.NET) zakładających automatyzację wykonywanych w tym zakresie czynności administracyjnych - § 141;
- 146) ustalono sposób postępowania w przypadku, gdy zgon osadzonego nastąpił w trakcie transportowania go pomiędzy jednostkami penitencjarnymi, wskazując, iż jednostką właściwą do wykonywania określonych przepisami czynności w takiej sytuacji jest jednostka najbliższa miejsca zgonu - § 144;
- 147) dostosowano terminologię stosowaną w rozporządzeniu do zmiany, której dokonano w ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. *o cmentarzach i chowaniu zmarłych* (Dz. U. z 2000 r. Nr 23, poz. 295, z późn. zm.), zastępując określenie „szkoła wyższa” określeniem „publiczna uczelnia medyczna lub publiczna uczelnia prowadząca działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych” (§ 145 ust. 3), zgodnie z obowiązującym brzmieniem art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. *o cmentarzach i chowaniu zmarłych*, ustalonym art. 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 18 października 2006 r. *o zmianie i uchynieniu niektórych upoważnień do wydawania aktów wykonawczych* (Dz. U. Nr 220, poz. 1600);
- 148) uwzględniając zasadę wynikającą z art. 15 § 4 k.k.w., a także możliwość wykonywania postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania wydanego przed dniem 4 sierpnia 1996 r., pozostawiono dotychczasową treść § 137 rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r. (dotyczy to także § 1 ust. 1 pkt 34) - § 147;

- 149) określono zasady postępowania w sprawach, w których już sporządzono obliczenie okresu wykonywania kary w oparciu o przepisy rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r. lub uprzednio obowiązujących aktów prawnych - § 148;
- 150) określono tryb postępowania wobec osób skazanych wyrokiem prawomocnym co do których, jeszcze przed dniem 1 stycznia 2012 r., jednostki penitencjarne otrzymały zawiadomienia o uprawomocnieniu się wyroku lub skazaniu wyrokiem prawomocnym, lecz nie otrzymały dokumentów, o których mowa w § 83 ust. 3 nowego rozporządzenia (tj. odpisu postanowienia o przedłużeniu stosowania tymczasowego aresztowania do czasu rozpoczęcia kary albo odpisu prawomocnego wyroku wraz z nakazem przyjęcia). Ustalono, że wobec wskazanych osób stosować należy dotychczasowe przepisy, które zezwalały, po otrzymaniu zawiadomienia o skazaniu wyrokiem prawomocnym, na wykonywanie pozbawienia wolności (pomimo iż upłynął termin stosowania tymczasowego aresztowania określonego w ostatnim postanowieniu) do czasu otrzymania właściwego prawomocnego orzeczenia wraz z nakazem przyjęcia do odbycia kary. Brak przedmiotowej regulacji skutkowałby obowiązkowym zwolnieniem takich osób w dniu wejścia w życie nowych przepisów (§ 113 ust. 1). W związku z tym, jeżeli jednostka penitencjarna otrzymała przed dniem 1 stycznia 2012 r. zawiadomienie o skazaniu wyrokiem prawomocnym, niezależnie od tego, czy już upłynął uprzednio ustalony termin stosowania tymczasowego aresztowania, czy też niebawem upłynie (w zdecydowanej większości spraw terminy takie już upłyną) osoba, której zawiadomienie to dotyczy, będzie nadal pozbawiona wolności i traktowana jako skazany (do dnia 1 stycznia 2012 r. taki był też jej status) do czasu otrzymania dokumentacji wykonawczej, jednakże nie dłużej niż do 29 lutego 2012 r. Natomiast osoby co do których przed dniem wejścia w życie rozporządzenia wpłynęły zawiadomienia o skazaniu wyrokiem prawomocnym, lecz w okresie tym wpłynęły również postanowienia o przedłużeniu stosowania tymczasowego aresztowania do czasu rozpoczęcia wykonania kary (w których nie oznaczono termin, do którego ma trwać tymczasowe aresztowanie), od dnia 1 stycznia 2012 r. będą traktowane jako tymczasowo aresztowane względem których stosuje się przepisy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności - do czasu otrzymania dokumentacji wykonawczej (§ 1 ust. 1 pkt 30, § 83 ust. 3, § 85 ust. 4 i § 113 ust. 1), nawet jeśli wpłynie ona po 29 lutego 2012 r. Zasada ta dotyczyć ma także osób wobec których postanowienie o przedłużeniu stosowania tymczasowego aresztowania do czasu rozpoczęcia wykonania kary wpłyną po wejściu w życie rozporządzenia.

Przewidziano, że dotychczasowe przepisy stosowane będą do dnia 29 lutego 2012 r. Wydaje się, że jest to wystarczający okres na sporządzenie i skierowanie do jednostki penitencjarnej odpowiedniej dokumentacji wykonawczej w sprawach, w których wyrok uprawomocnił się przed dniem 1 stycznia 2012 r. Ustalono 2 - miesięczny okres przejściowy mając na uwadze potrzebę przystosowania się sądów do nowych przepisów, w sposób nieuciążliwy dla nich, zgodnie z zasadą określoną w § 36 w zw. z § 132 Zasad techniki prawodawczej - § 149;

151) doprecyzowano przepisy budzące wątpliwości lub ustalono szczegółowy tryb postępowania niezbędny przy wykonywaniu niektórych czynności administracyjnych, ewentualnie odpowiednio skorygowano treść stosownych przepisów rozporządzenia z dnia 13 stycznia 2004 r. - § 1 ust. 1 pkt 21, § 3 ust. 1, § 4 ust. 1 pkt 6, § 5 ust. 3 i 4, § 8 ust. 2 i 3, § 9 ust. 2, § 10 ust. 2, § 12 ust. 1 i 4 - 6 i 8, § 14 ust. 3 i 8, § 15 ust. 2, § 16 ust. 1 - 3, § 19, § 20 ust. 1 i 3, § 25, § 27, § 28 ust. 1, 2 i 5, § 30 ust. 3 pkt 1 i 2 oraz ust. 5, § 34 ust. 3, § 35 ust. 4, § 37 ust. 2 i 4, § 43 ust. 2 pkt 2, § 48 ust. 1, § 49 ust. 1, 3 i 4, § 50 ust. 4, § 51 ust. 3, § 52 ust. 1 pkt 1, § 52 ust. 3, § 55 ust. 1, § 56 ust. 4 i 6, § 57, § 58 ust. 1, § 59 ust. 4, § 60, § 61 ust. 1 i 2; § 64, § 66, § 69, § 70, § 72, § 73, § 74, § 76 ust. 2, § 77 ust. 9, § 81 - 83, § 82 ust. 1 - 6 i 8, § 83 ust. 5 i 7, § 86 ust. 2, § 87, § 89 ust. 2, § 91 ust. 1 pkt 3 i ust. 2, § 92 ust. 1, 3 - 6, § 93 ust. 3, § 95 ust. 1 i 7, § 97, § 99 ust. 1 i 2, § 100 ust. 4, § 102, § 104 ust. 2, § 106 ust. 4, § 108, § 112 ust. 1, 7 i 8, § 113 ust. 4 i 6, § 114 ust. 3, § 116, § 117, § 120 ust. 3 - 5, § 123 ust. 3 i 7, § 127, § 129 ust. 1 pkt 1, § 131 ust. 3, § 142 ust. 1 pkt 3 i ust. 3, § 144, § 145 ust. 2;

152) w związku z ustaleniem nowej nazwy akt osobowych część „A” i „B”, tj. akt ewidencyjnych oraz teczek osobopoznawczej, wprowadzono stosowne zmiany w następujących przepisach: § 7 ust. 1, § 10 ust. 1, § 16 ust. 3, § 27, § 28 ust. 1 i 5, § 30 ust. 3 pkt 2, § 36 ust. 3, § 37 ust. 4, § 38 ust. 1, § 39 ust. 4, § 53 ust. 2, § 57 ust. 1, § 60 ust. 1, § 63 ust. 1 i 4, § 65, § 66, § 67, § 68 ust. 1, § 69 ust. 1 pkt 8, § 70 ust. 2 pkt 6 lit. c, § 70 ust. 6, § 71, § 77 ust. 4, 6 i 7, § 78 ust. 2, 3 i 5, § 79 ust. 1, § 99 ust. 2, § 116, § 120 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz ust. 4 i 5, § 121, § 126 ust. 1, § 129 ust. 1 pkt 3, § 133, § 138 ust. 1 pkt 2, § 144, § 145 ust. 2 i 3.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. *w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych* (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie.

Projektowana regulacja dotyczy funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, w tym w szczególności dyrektorów aresztów śledczych i zakładów karnych, dyrektorów okręgowych Służby Więziennej i Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, osób osadzonych w aresztach śledczych i zakładach karnych, organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, a także adwokatów, radców prawnych i innych podmiotów wykonujących stosowne czynności urzędowe z udziałem osób osadzonych w jednostkach penitencjarnych.

Ponadto w związku z ustawą nowelizującą k.k.w. oraz projektowanym rozporządzeniem konieczna wydaje się także nowelizacja, w szczególności, następujących rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości:

- 1) z dnia 23 lutego 2007 r. *Regulamin urzędowania sądów powszechnych* (Dz. U. Nr 38, poz. 249, z późn. zm.);
- 2) z dnia 24 marca 2010 r. *Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury* (Dz. U. Nr 49, poz. 296);
- 3) z dnia 27 lutego 2006 r. *w sprawie organizacji sądów wojskowych oraz ustalenia regulaminu wewnętrznego urzędowania tych sądów* (Dz. U. Nr 42, poz. 287);
- 4) z dnia 25 listopada 2008 r. *Regulamin wewnętrznego urzędowania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury* (Dz. U. Nr 221, poz. 1446);
- 5) z dnia 25 sierpnia 2003 r. *w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania* (Dz. U. Nr 152, poz. 1494).

2. Konsultacje społeczne.

Projekt rozporządzenia zostanie przedłożony do zaopiniowania Zarządowi Głównemu Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa. Ponadto projekt ten powinien zostać przekazany, celem zapoznania się z jego treścią i zajęcia stanowiska: Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, Przewodniczącemu Krajowej Rady Sądownictwa, Rzecznikowi Praw Obywatelskich, Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych, Przewodniczącemu Krajowej Rady Kuratorów, samorządom zawodów prawniczych - Prezesowi Naczelnej Rady Adwokackiej, Prezesowi Krajowej Rady Radców Prawnych, Prezesowi Stowarzyszenia Prokuratorów RP, Prezesowi Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia” oraz Prezesowi Krajowej Rady Komorniczej.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt nie będzie miał wpływu na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego. Przedmiotowa regulacja nie spowoduje konieczność poniesienia dodatkowych wydatków z budżetu państwa.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym także na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.